

Τομάζο Παγώνης

Στα παρασκήνια της Μυθολογίας

Με οδηγό έναν τυχαίο Ταξιδιώτη
των Μύθων

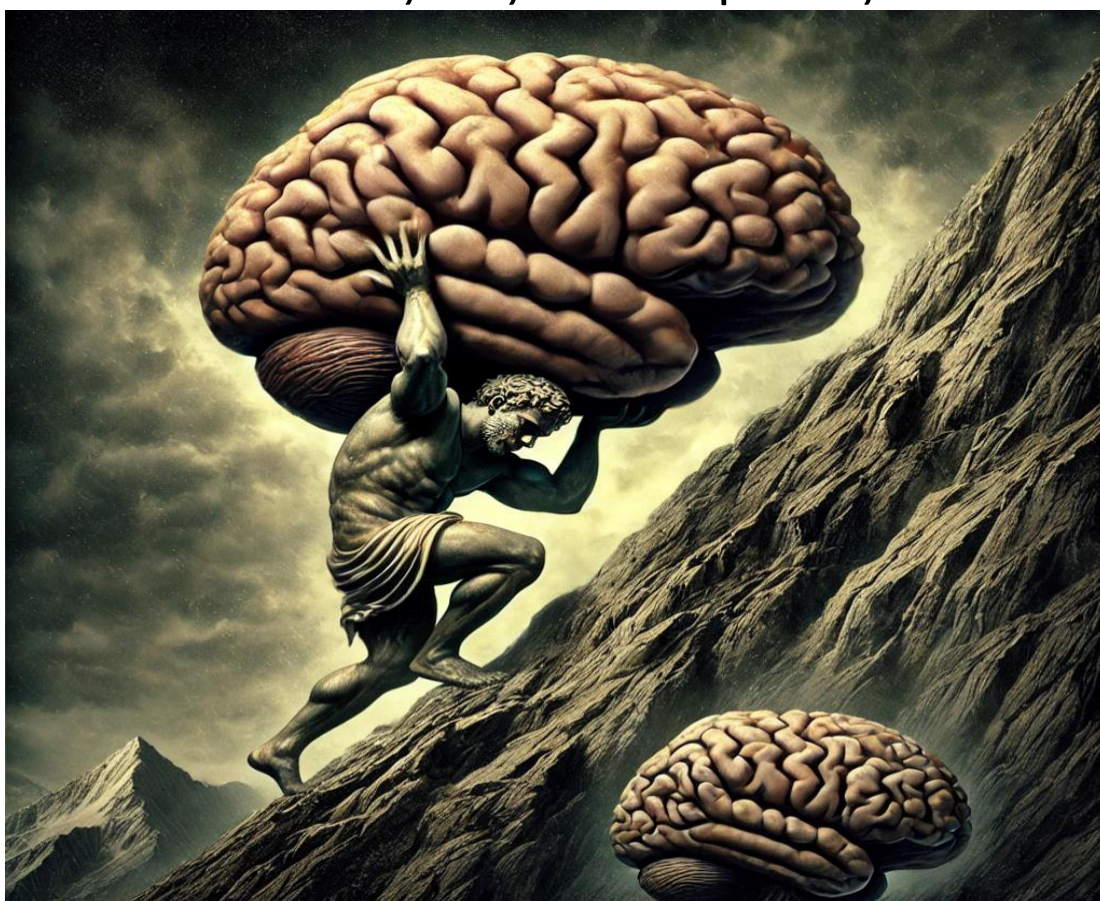
Κύκλος Ταξιδιών: Πρώτος

Στα παρασκήνια της Μυθολογίας

Με οδηγό έναν τυχαίο Ταξιδιώτη των Μύθων

Κύκλος Ταξιδιών: Πρώτος

Τομάζο Παγώνης

Εκδόσεις: PassaTempo.Art

Copyright

© Tomazo (Thomas) Pagonis, 2024

imagine@thomaspagonis.com

zeus@passatempo.art

<https://passatempo.art/>

Περί πνευματικών δικαιωμάτων ή Κάτι για κάποιους που δεν....

Αυτό το βιβλίο, παρότι προσφέρεται δωρεάν, προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα, καθώς και από τη μήνιν των Ερινυών. Ακόμα και το παρόν σημείωμα περί λογοκλοπής προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα.

Ο συγγραφέας διατηρεί όλα τα δικαιώματα επί του έργου και δεν επιτρέπει την αναπαραγωγή, την αναδημοσίευση, τη μετάφραση, την προσαρμογή, τη μετάλλαξη, την τροποποίηση, και πολύ περισσότερο την εκμετάλλευση του έργου, εν όλω ή εν μέρει, με οποιονδήποτε τρόπο και με οποιοδήποτε μέσο, χωρίς την προηγούμενη γραπτή άδειά του.

Ακόμα και σήμερα, που η Αστραία απογοητεύθηκε από τους ανθρώπους και εγκατέλειψε τον πλανήτη, η παραβίαση των πνευματικών δικαιωμάτων αποτελεί ποινικό αδίκημα και επισύρει νομικές κυρώσεις.

Με μυθολογικούς όρους, η κλοπή πνευματικής εργασίας —και στην προκειμένη περίπτωση η λογοκλοπή— αποτελεί ύβριν, μια πράξη που δεν την εγκρίνει ούτε καν ο Ερμής.

< >

Αποποίηση ευθυνών.

Οι περιγραφές του ταξιδιώτη των μύθων στην εποχή των πρωταρχικών μύθων, ενδεχομένως περιέχουν σκηνές βίας, σκηνές κανιβαλισμού, σκηνές ανήλεους πολέμου, σκηνές ερωτικές και γενικά σκηνές ακατάλληλες για κοινό κάτω των δεκαοκτώ ετών πνευματικής ωριμότητας.

Πιθανές ομοιότητες με πρόσωπα της εποχής στην οποία διάγει τον βίο του ο αναγνώστης, με πολιτικούς αρχηγούς, με θρησκευτικούς ηγέτες, καθώς και με κάθε είδους δημόσια πρόσωπα, θα πρέπει να θεωρηθούν τυχαίες. Οι «χαρακτήρες» που πρωταγωνιστούν στους μύθους είναι αδιάφθοροι, αθώοι και ουδόλως σχετίζονται με τα εγκλήματα των προαναφερθέντων.

Παρακαλούνται, ιδιαιτέρως οι κυρίες και κύριοι που ανήκουν στο ποίμνιο οποιουδήποτε δόγματος, καθώς και οι πάσχοντες από καθωσπρεπισμό, να κλείσουν το βιβλίο ταχέως και προσεκτικά! Μην τύχει και ξεφύγει κάποια λέξη που θα προσβάλει τα ιερά και τα όσια καθώς και τις αχειροποίητες δοξασίες του δόγματός τους.

Επιπλέον, προτείνω να επιστρέψουν το βιβλίο στον εκδότη απαιτώντας επιστροφή των χρημάτων τους. Μα πριν από όλα, οφείλουν να ενημερώσουν τον πνευματικό τους, ...και να ζητήσουν συγχώρεση.

< >

Αφιέρωση.

Αφιερωμένο στον υπέρτατο όλων των θεών, τον αθάνατο Έρωτα. Σε εκείνον που μπήκε στον κόπο να γίνει συνδυαστική ύλη ανάμεσα στα υλικά και την ενέργεια, για να κατασκευάσει αυτό που ο ατελής νους των θνητών ονομάζει «δημιουργημένο σύμπαν». Αφιερωμένο και στον άλλον Έρωτα, εκείνον που παρακάθησε στο «Συμπόσιον» του Πλάτωνα και άκουσε αθάνατους θνητούς να τον υμνούν με λόγια αρχαία και μυητικά.

< >

Οι μύθοι δεν είναι παραμύθια· είναι συμβολικές απεικονίσεις κάποιας γνώσης που ταξιδεύει στους αιώνες, κρυμμένη πίσω από αλληγορίες και υπερβατικές αφηγήσεις. Οι θεοί, οι ήρωες, οι τιτάνες και τα θεριά της μυθολογίας δεν είναι φαντάσματα μιας ξεχασμένης εποχής· είναι σύμβολα φιλοσοφικών ιδεών που κρύφτηκαν πίσω από μύθους για να προστατευτούν.

Έτσι πιστεύει ο ταξιδιώτης των μύθων.

Τα χειρόγραφα που μου παρέδωσε, δεν είναι «εγχειρίδια μυθολογίας». Είναι οι σημειώσεις από τα ταξίδια του. Ταξίδια στους μύθους που ξεκίνησαν από το Χάος και τον Έρωτα, έφτασαν στην κυριαρχία του Δία και συνέχισαν σε κόσμους όπου οι μύθοι συνάντησαν τη Φιλοσοφία.

Μέσα από τις σελίδες των ταξιδιωτικών του αναμνήσεων, ο «Ταξιδιώτης των Μύθων» επιχειρεί να κρυφοκοιτάξει στα παρασκήνια της Μυθολογίας και να ανακαλύψει αλήθειες που κρύβονται πίσω από συμβολισμούς.

Επειδή το ταξίδι είναι που αξίζει και όχι η Ιθάκη, ας ακολουθήσουμε τον ταξιδιώτη στις μυθολογικές του περιπλανήσεις και ας δούμε τις αλληγορίες με τα δικά μας «μάτια» ...

Καλό ταξίδι!

Λίγα από όσα μου είπε ο ταξιδιώτης των μύθων.

«Η Ιστορία είναι μια γριά πόρνη φτιασιδωμένη. Οι μύθοι, αντίθετα, καλούν τον αναγνώστη να τους ξεγυμνώσει...»

«Μύθος δεν είναι ένα απλό αφήγημα· είναι μια γλώσσα κρυφή, ένας κώδικας που αν τον αποκρυπτογραφήσεις, μπορείς να διαβάσεις την αλήθεια χωρίς να καείς από το φως της.»

«Ο Δίας εγκατέστησε πρωτοπαλικάρά του το Κράτος και τη Βία, αλλά ουδέποτε παρέδωσε πίνακα με εντολές "ού κλέψεις" και "ού μοιχεύσεις". Αυτού του είδους τις εντολές τις άφησε στους νομοθέτες των ανθρώπων...»

«Οι θεοί των Μύθων ουδέποτε έγιναν νομοθέτες. Ο άνθρωπος το έκανε αυτό, γιατί πάντα χρειάζεται κάποιον να τον προσέχει—ή να τον τιμωρεί.»

«Ο Έρωτας δεν είναι απλώς ένα συναίσθημα. Είναι η πρώτη και μεγαλύτερη κοσμική δύναμη, ο αρχιτέκτονας της ύπαρξης. Ο μόνος θεός που προϋπήρχε των θεών.»

«Αυτογνωσία είναι η γνώση που κουβαλάς δάχως να τη σκεφτείς και δάχως να το γνωρίζεις. Η γνώση που έχει η πέτρα, το δέντρο και η αμοιβάδα.»

«Ο χρόνος δεν είναι ποτάμι· είναι κύκλος. Οι μύθοι τον γνωρίζουν καλά, γι' αυτό και δεν τελειώνουν ποτέ.»

«Ταξιδεύω στη Μυθολογία όχι για να βρω απαντήσεις, αλλά για να μάθω να ρωτάω.»

«Ο άνθρωπος είναι το πιο τραγικό από όλα τα ζώα. Γνωρίζει πως θα πεθάνει, αλλά συνεχίζει να φέρεται σαν αθάνατος.»

«Όποιος προσπαθεί να αγνοήσει τον Φυσικό Νόμο, διαπράττει Ύβρη. Και η Νέμεσις δεν έχει ατέλειωτη υπομονή...»

Λίγα λόγια για τον ταξιδιώτη των μύθων (από τον Τομάζο Παγώνη)

Ο ταξιδιώτης που να αφηγείται τις περιπέτειές του, γεννήθηκε στην φαντασία μου πριν πολλά χρόνια. Τον φαντάστηκα σαν έναν νεαρό φοιτητή, από εκείνους που οι άλλοι περιγελούν επειδή «ζουν στον κόσμο τους...».

Κουβαλάει στην πλάτη του ένα σακίδιο γεμάτο βιβλία σχετικά με την μυθολογία και ταξιδεύει ασταμάτητα.

Ωστόσο, εγώ που τον είχα φανταστεί - και ως εκ τούτου δημιουργήσει - γνώριζα πως ήταν ένας ευφυής νέος άνθρωπος που είχε επηρεαστεί από τον

κόσμο των ιδεών του Πλάτωνα. Όμως, ... φαίνεται πως υπήρξε «κατασκευαστικό λάθος». Πως ήταν έτσι φτιαγμένος που «χάθηκε» σε έναν δυϊσμό μεταξύ της πραγματικότητας και του «κόσμου των ιδεών».

Παρ' όλα ταύτα, τον άφησα να δράσει κατά βούληση. Ήλπιζα πως θα απολάμβανε την ύπαρξη που του «δώρισα» και πως θα αλληλοεπιδρούσε με τα υπόλοιπα πλάσματα της φαντασίας μου. Ίσως να λογομαχούσε μαζί τους, δίνοντάς μου υλικό για κάποιο μυθιστόρημα.

Όμως, εκείνος πήρε τα πράγματα στα χέρια του. Επαναστάτησε!

Αγνόησε τους σκοπούς και τις προσδοκίες μου, ...κλείστηκε στον εαυτό του, και αφιέρωσε όλο του τον χρόνο σε μυθολογικούς τόπους και χρόνους. Αγνόησε τα υπόλοιπα πλάσματα της φαντασίας μου και έδρασε αυτοβούλως! Αφιερώθηκε σε τόπους και χρόνους που «κατασκεύασε» η δική του φαντασία.

Έτσι, έφτασε η στιγμή που το «δημιούργημά» μου, αποφάσισε να καταγράψει τις φανταστικές του περιπέτειες σε ένα τετράδιο!

Υποστηρίζει μάλιστα πως έχει σημειώσει όλα εκείνα που πράγματι έζησε, ...με «*όχημα*» τους *Μύθους*»! Λέει, πως κατέγραψε «γεγονότα» που συνέβησαν μπροστά στα μάτια του. Γεγονότα που έλαβαν χώρα στους «*ιερούς τόπους της αλληγορίας*».

Στο τέλος, τόλμησε να παρουσιάσει, σε εμένα τον συγγραφέα και δημιουργό του, ... ένα σύγγραμμα! Υποστήριζε πως είναι συγγραφέας και εκείνος!

Ακόμα και σήμερα, συνεχίζει να κουβαλάει ένα σακίδιο γεμάτο αρχαία κείμενα που κατά καιρούς ανακαλύπτει, και να ταξιδεύει στους Μύθους. *«Προκειμένου να ξανα-ζήσω τις αλήθειες που κρύβονται πίσω από αλληγορίες.»* Έτσι λέει!

Σε αυτόν τον πρώτο κύκλο των ταξιδιών του, λέει πως είδε από κοντά το Χάος, πως τον καταδέχτηκε ο Έρωτας και πως έγινε φίλος με τον Θάύμαντα.

Και εγώ, τον βλέπω που εξερευνά ιστορίες θεών και πρώιμων ηρώων, με μάτια γεμάτα περιέργεια. Τον θαυμάζω επειδή συνεχίζει να πιστεύει πως θα του αποκαλυφθούν νέες ακτίνες γνώσης. Τον συγχωρώ που με αγνοεί, επειδή ποτέ δεν έπαψε να πιστεύει ότι τα αρχαία κείμενα είναι «οχήματα» που οδηγούν τους «επιβάτες» τους ...στην αλήθεια.

Σε αυτό το βιβλίο, σταχολόγησα ορισμένα από τα γραπτά του «ταξιδιώτη» κατά την διάρκεια του πρώτου κύκλου ταξιδιών του, τότε που ως μοναδικό όχημα είχε την Θεογονία του Ησίοδου.

Ας τα διαβάσουμε και ας τον «κρίνουμε» μαζί...

Ας αγνοήσουμε το γεγονός πως αποκαλεί - εμάς τους ανθρώπους - «τρελούς πιθήκους», και ας τον συγχωρήσουμε που αδιαφορεί για τις θρησκευτικές μας πεποιθήσεις. Ας κρίνουμε τις προσπάθειες που έκανε ο «ταξιδιώτης» προκειμένου να «από-συμβολίσει» τους μύθους και ας κάνουμε τα γραπτά του αφορμή για τις δικές μας «ερμηνείες».

Ολίγα περί μύθων και μυθολογίας, από τον «ταξιδιώτη».

A 26οί δὲ δὴ ἄλλοι
Ζηνὸς ἐνὶ μεγάροισιν Ὀλυμπίου ἄθροοι ἦσαν.
τοῖσι δὲ **μύθων** ἦρχε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·

Ομήρου Οδύσσεια, Ραψωδία Α

Οι δε ἄλλοι θεοί – πλην Ποσειδῶνος ο οποίος βρισκόταν στην χώρα των Αιθιοπών – στου Ολύμπου τα παλάτια μαζεύτηκαν και πρώτος ἄρχισε να μιλά [μύθων ἦρχε] ο Ζεύς.

Τί είναι Μυθολογία; Ποια η σχέση της με την ιστορία ή με την πολιτικο-θρησκευτική εξουσία; Ποια η εμπλοκή και ποια η συνεισφορά των Μύθων στις θρησκείες και στην διακυβέρνηση του κράτους; Η Μυθολογία των Ελλήνων είναι εξέλιξη της μυθολογίας των λαών της Μεσοποταμίας; Δανείστηκε στοιχεία από τα έπη Γιλγαμές(1) και Ενούμα Ελίσ(2); Μήπως «έμαθε» και από τους μύθους των Ίνκας; Ποιοι μύθοι πρωτοειπώθηκαν; Εκείνοι των Ίνκας, των Σουμερίων, των Εβραίων, των Ινδών, των Αιγυπτίων ή των Ελλήνων; Ποια η διαφορά μεταξύ Μύθου και Λόγου; Ποια η σχέση του Μύθου με την λαϊκή παράδοση και τον θρύλο?

Και πάνω από όλα, γιατί ο Ζεύς στου Ομήρου την Οδύσσεια μιλά με μύθους - *μύθων ἦρχε* – ενώ οι άνθρωποι μιλούν με λόγους?

Τέτοιου είδους ερωτήματα με απασχόλησαν αλλά δεν ξόδεψα χρόνο προκειμένου να τα απαντήσω. Διότι νομίζω πως τέτοιου είδους ερωτήματα είναι στην πλειοψηφία τους αναπάντητα, ενώ κάποια από αυτά είναι ανάξια μελέτης. Διότι, οι μελέτες που υπάρχουν έχουν συνταχθεί από σύγχρονους ιστορικούς, αρχαιολόγους και άλλους ...ακαδημαϊκούς οι οποίοι προσπάθησαν να συνδέσουν την Μυθολογία με την Ιστορία ή να εξηγήσουν του Μύθους «επιστημονικά».

Όμως γνωρίζω πως η Μύθοι έχουν μεγαλύτερο βάθος χρόνου και είναι πιο πλούσιοι σε νοήματα από την ιστορία. Άλλωστε, η Ιστορία είναι μια «γριά πόρνη φτιασιδωμένη». Και κάθε «ιστορία» της Ιστορίας «ντύνεται» εύκολα και με τρόπο που είναι σχεδόν αδύνατον να την ξεγυμνώσει κανείς.

Ενώ οι μύθοι, καλούν τον αναγνώστη να τους «ξεγυμνώσει»,...

Λένε πως οι μύθοι,

- Μεταδόθηκαν από γενιά σε γενιά χάρη στους βάρδους.

- Πως άλλαξαν από στόμα σε στόμα.

- Πως άρχισαν να καταγράφονται τον 8^ο αιώνα π.Χ..

- Πως υπάρχουν μύθοι σε κάθε λαό που με το βάρος του ενόχλησε την γη.

Κάποιοι μάλιστα ισχυρίζονται πως όλοι, οι λαοί που έφτιαξαν μύθους και δοξασίες, «από την ίδια πηγή ήπιαν νερό...»

Κάτι όμως που μοιάζει να επιβεβαιώνεται είναι πως οι αρχαίοι λαοί πίστεψαν τους μύθους όμοια με τον τρόπο που οι σύγχρονοι πιστεύουν την Ιστορία. Και, όμοια με τους σύγχρονους, χρησιμοποίησαν τους - κατά την γνώμη τους - «ιστορικούς» μύθους, για πολιτικούς σκοπούς.

Παράδειγμα, ο Βιργίλιος ο οποίος έγραψε την Αινειάδα μόνο και μόνο για να δώσει ιστορική υπόσταση στους Ρωμαίους. Και χρησιμοποίησε σαν ήρωα τον πλέον σημαντικό μυθικό επιζώντα της Ομηρικής Ιλιάδας. Τον Αινεία τον οποίο ανέδειξε σε γενάρχη, μέσα από περιπέτειες -αντιγραφή των ταξιδιών του Οδυσσέα. Και πίστεψαν οι Ρωμαίοι πως προέρχονται από το Ίλιον, πως είναι δηλαδή Τρώες. Πίστεψαν τόσο πολύ τον Αινεία, ώστε να προσφέρουν προστασία και απαλλαγή φόρων σε πόλεις των Ελλήνων οι οποίες δεν αναφέρονταν στην Ιλιάδα ως μέρος του στρατού των Αχαιών...

Πάντως, η Μυθολογία όλων των λαών είναι τόσο σημαντική ώστε ο διάσημος και ιδιαιτέρως κατά την γνώμη μου έγκυρος Γιούνγκ, σε ένα από τα περί μυθολογίας συγγράμματά του, να δώσει τον τίτλο «Introduction to a science of Mythology».

Μα νομίζω πως «επιστήμη» μυθολογίας ούτε υπάρχει ούτε μπορεί να υπάρξει. Μόνο η μελέτη της Μυθολογίας μπορεί να θεωρηθεί ως επιστήμη μα ακόμα και αυτό θα ήταν λάθος. Διότι οι μύθοι, έχουν γραφτεί με τέτοιο τρόπο ώστε να απευθύνονται όχι μόνον στην λογική αλλά κυρίως στο συναίσθημα.

Στην πραγματικότητα, οι μύθοι μπορούν να μελετηθούν από διάφορες επιστήμες όπως η αρχαιολογία, τα μαθηματικά, η φυσική, η ψυχολογία κλπ., όμως η ίδια η Μυθολογία δεν είναι επιστήμη, η δε μελέτη της καλό θα ήταν να μην περιοριστεί σε επιστήμες, με εξαίρεση εκείνη της Φιλοσοφίας.

Παρόλα ταύτα, καλό θα ήταν οι επιστήμονες όλων των επιστημών να μελετούσαν την Μυθολογία. Αν μη τι άλλο, επειδή η μυθολογία με έναν ανεξήγητο τρόπο,... κάνει καλό στους νόες των ανθρώπων.

Πριν ολοκληρώσω άποψη, μελέτησα όσο μπόρεσα τους μύθους των Βαβυλωνίων, την Σανσκριτική ποίηση, την Μαχαμπαράτα, τα πρώτα βιβλία της παλαιάς διαθήκης, τους μύθους των Βίκινγκς, την προφορική παράδοση των ιθαγενών της Αμερικής, την Αφρικάνικη μυθολογία και τους μύθους των Ίνκας, την θεογονία των Αιγυπτίων και τους μύθους της

νεκρόπολης, τις αραβικές νύχτες, τις ιστορίες του βασιλιά Αρθούρου με τους ιππότες της στρογγυλής τραπέζης, το ιερό δισκοπότηρο, ... και ίσως λίγα ακόμα που μου διαφεύγουν. Και μου επέτρεψα να ξεχάσω τα περισσότερα από όσα μελέτησα ευκόλως πειθόμενος στο ρητό που λέει πως «γνώση είναι αυτό που μένει όταν ξεχάσεις όλα όσα σου έμαθαν στο σχολείο...». Πείσθηκα τόσο εύκολα από αυτό το ρητό, διότι ο περιορισμένος χρόνος μιας ολόκληρης ζωής, δεν επιτρέπει ταξίδια σε όλες τις μυθολογικές περιοχές, ... όσο και αν είναι σπουδαίες και άξιες μελέτης.

Όμως, τώρα πλέον έχω την πεποίθηση πως μόνον οι μύθοι εκείνων που κάποτε κατοίκησαν τον Ελλαδικό χώρο, εκείνων των «χωρικών του απέραντου γαλάζιου» που λέει ο Ελύτης, μόνον αυτοί έχουν στα αλήθεια επηρεάσει τον σύγχρονο κόσμο, και μάλιστα στο σύνολό του. Μπορεί να υπάρχουν και μπορεί να έχουν διασωθεί μύθοι σπουδαιότεροι, όμως μόνον οι Μύθοι των Ελλήνων έχουν επηρεάσει τον Δυτικό πολιτισμό. Ιδιαίτερα από την εποχή της Αναγέννησης έως τις μέρες μου.

..... καὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων ὄνομα πεποίηκεν μηκέτι τοῦ γένους, ἀλλὰ τῆς διανοίας δοκεῖν εἶναι, καὶ μᾶλλον Ἕλληνας καλεῖσθαι τοὺς τῆς παιδείας τῆς ἡμετέρας ἢ τοὺς τῆς κοινῆς φύσεως μετέχοντας.

Ισοκράτης, Πανηγυρικός

Ίσως επειδή, όπως ισχυρίζεται ο Ισοκράτης(3) στον Πανηγυρικό του λόγο, των Ελλήνων το όνομα δεν αφορούσε το γένος αλλά την διάνοια, την εκπαίδευση και τον τρόπο ζωής. Και παρότι ο Ισοκράτης τα είπε όλα αυτά για λόγους πολιτικούς και δεν με πείθει πως τα εννοούσε, στα λόγια του υπάρχει δόση αληθείας. Διότι όπως αποδείχθηκε, η διάνοια, η εκπαίδευση και ο τρόπος ζωής της Κλασσικής κυρίως Ελλάδας, δεν αποτέλεσε προνόμιο των Ελλήνων μόνον, αλλά παγκόσμια κληρονομιά.

Περίορισα λοιπόν τα ταξίδια μου στους τόπους της μυθολογίας των Ελλήνων. Της μυθολογίας που δεν είναι «Δυτική» μυθολογία όπως λένε κάποιοι αλλά, κυρίως λόγω γεωγραφίας, θα έπρεπε να θεωρηθεί ως «κεντρική» μυθολογία. Της μυθολογίας που δέχθηκε επιρροές σχεδόν από όλες της μυθολογίες της εποχής της.

Κυρίως όμως, της μυθολογίας που ουδέποτε υπήρξε θρησκεία με την απόλυτη, ...με την δογματική έννοια του όρου, παρότι οι μύθοι χρησιμοποιήθηκαν στις τελετουργίες των μυστηρίων. Διότι οι μύθοι χρησιμοποιήθηκαν για να εξυπηρετήσουν την Τελετή και όχι το δόγμα. Και η προσωποποίηση της Τελετής, η οποία καταγράφεται στους Μύθους αλληγορικά αλλά με απίστευτη σαφήνεια όσον αφορά τον ρόλο της, αποτελεί θεμέλιο λίθο του πολιτισμού από την αρχαιότητα έως σήμερα. Από την πορεία της ιεράς οδού προς την Περσεφόνη των Ελευσινίων μυστηρίων, ... έως την πορεία της Ελισάβετ προς το Μπάκινγχαμ.

*Δήμητερ, ἀγνῶν ὁργίων
ἀνάσσα, συμπαραστάει,*

καὶ σῶζε τὸν σαυτῆς χορόν·
καί μ' ἀσφαλῶς πανήμερον
παῖσαί τε καὶ χορεῦσαι.
Ἴακχε πολυτίμητε, μέλος ἑορτῆς
ἡδιστον εὐρών, δεῦρο συνακολούθει
πρὸς τὴν θεὸν
καὶ δεῖξον ὥς ἄνευ πόνου
πολλὴν ὁδὸν περαίνεις.
Ἴακχε φιλοχορευτά, συμπρόπεμπέ με.
Αριστοφάνους - Βάτραχοι 385

Διότι η Τελετή, είναι θυγατέρα του άνακτα των «ιερών οργίων», του Διόνυσου και μιας Ναϊάδας που είχε αφιερώσει τον βίο της στην αγνότητα. Της περίφημης Νικαίας. Και επειδή έχει τέτοιους γονείς,

ισορροπεί ανάμεσα στην ιερή μανία των «αγνών οργίων» του Διόνυσου και την αγνότητα των δρώμενων στα Ελευσίνια Μυστήρια. Στην αγνότητα μιας ελεύθερης από ανομήματα πράξης. Καταφέρνει να διδάξει διά του συναισθήματος, υπερνικώντας τους περιορισμούς του νοός.

Και οι «θεοί» των Μύθων ουδέποτε υπήρξαν νομοθέτες ή δογματικοί φορείς κάποιας «εξ' αποκαλύψεως αλήθειας». Εξαίρεση ίσως κάποιοι μύθοι που αναφέρονται στον Μίνωα, μα αυτοί οι μύθοι ουδέποτε υπήρξαν «δημοφιλείς»...

Αντίθετα, στις Αβρααμικές κυρίως θρησκείες ο ένας και μοναδικός θεός - άνδρας, γέρος και εκδικητικός - νομοθετεί χωρίς την αντιπολίτευση των Τιτάνων, χωρίς την κριτική της Γαίας, και δίχως τους κινδύνους των Γιγάντων και του Τυφωέα. Ενώ ο Ζεύς, ως εκπρόσωπος του φυσικού νόμου, είναι αναγκασμένος να αντιπαλεύει ανάμεσα στην φύση και στον νόμο των θεών που θέσπισε η Ήρα ξεκινώντας με τα άρθρα που αφορούν τον έγγαμο βίο. Ανάμεσα στην δράση και την αντίδραση...

Μπορεί ο Δίας να εγκατέστησε πρωτοπαλικάρά του το Κράτος και την Βία αλλά ουδέποτε παρέδωσε πίνακα με εντολές «ου κλέψεις, «ου μοιχεύσεις» και άλλα χαριτωμένα. Αυτό το είδος εντολών, το άφησε στους νομοθέτες των ανθρώπων. Των ανθρώπων που είχαν γνώση της Θέμιδος, της Μήτιδος, της Στυγός, της Φιλότητας και πάνω από όλα της Νέμεσης. Οι δε Κράτος και Βία, ασχολήθηκαν με τα των θεών και μόνον. Ενώ για τους θνητούς στους οποίους ουδέποτε στάλθηκαν, έγιναν μοντέλο προς αντιγραφή και τίποτα περισσότερο. Για του λόγου το αληθές, ο Κράτος και η Βία, του Προμηθέα φρόντισαν να εκτελεστεί η ποινή και όχι του Σωκράτη. Για τον Σωκράτη και για τον κάθε Σωκράτη φροντίζουν οι «συνάνθρωποι». Και ο φροντίζουν δίχως «Φιλότητα» αλλά με «αγάπη». Με την ίδια αγάπη που «εξοπλίζει» σταυροφορίες και συνηρεί πολέμους.

Αλλά, εξ όσων τουλάχιστον γνωρίζω, η έννοια τέτοιας αγάπης δεν υπάρχει στην μυθολογία. Μόνο η Φιλότητα υπάρχει. Η Φιλότητα που κατ' εντολήν του Έρωτα παγιδεύει θεούς και θνητούς για να γίνουν φίλοι, φιλόξενοι, φιλότεχνοι, φιλόσοφοι και κάτω από κατάλληλες συνθήκες, εραστές.

Και σε αντίθεση με την «Γένεση» η οποία θεωρεί τον άνθρωπο κέντρο του σύμπαντος και μοναδική αιτία κατασκευής του Κόσμου, η Θεογονία τίθεται στην υπηρεσία του Κόσμου όλου. Στην υπηρεσία του σύμπαντος και όχι του ανθρώπου. Φυσικά, κανένας Μύθος δεν τολμά να ρωτήσει ή ακόμα χειρότερα να απαντήσει στο ποιος κατασκεύασε το Χάος...

Ισχυρίζομαι λοιπόν πως η Μυθολογία ουδέποτε υπήρξε θρησκεία για τους παρακάτω λόγους:

- Δεν είναι ανθρωποκεντρική,
- δεν περιέχει δόγμα,
- δεν δίνει εντολές αλλά ιδανικά μοντέλα προς αντιγραφή,
- δεν σκοπεύει σε προσηλυτισμό ή αλλαγή πίστης,
- και δεν έχει επίσημο ιερατείο ούτε μετέχει στην διακυβέρνηση του κράτους με «θεϊκούς» αντιπροσώπους.

Μα πάνω από όλα, δεν είναι θρησκεία ή δόγμα, διότι επιτρέπει στους μετέχοντες της Ελληνικής παιδείας να αλλάζουν τους μύθους κατά βούλησιν και να μιλούν για τους «θεούς» με σκωπτική διάθεση. Παράδειγμα ο Αριστοφάνης, ο Λουκιανός ακόμα και ο Όμηρος που παρουσιάζει τον Ήφαιστο ως απατημένο σύζυγο της Αφροδίτης ... την οποία όμως – σύμφωνα με την Ησίοδο - ουδέποτε είχε νυμφευθεί.

Κατά την διάρκεια των ταξιδιών μου στους μύθους ταξίδεψα σε **αιτιολογικούς** μύθους, κυρίως με όχημα την Θεογονία. Κάποιοι θα προτιμήσουν να τους ονομάσουν **θεολογικούς**. Όμως εγώ επιμένω πως είναι αιτιολογικοί, γιατί πίσω από τέτοιους μύθους είδα την αναπαράσταση και την εξήγηση φυσικών φαινομένων με τον λυρισμό του μύθου της Περσεφόνης και την ένταση των κεραυνών του Διός. Σε άλλους αιτιολογικούς μύθους είδα κοσμογονικά γεγονότα όμοια με το Μπιγκ Μπανγκ. Είδα την εκθρόνιση του Ουρανού από τον Κρόνο και αργότερα την Τιτανομαχία που εκθρόνισε τον ίδιο. Φυσικά, ανάμεσα σε αυτούς τους μύθους, ενδεχομένως υπήρξαν και κάποιοι δογματικοί, παρουσιασμένοι «κατ' εντολήν» ιερατείων που απαιτούσαν μερίδιο εξουσίας. Σε αυτούς τους μύθους θα «περπατήσω» με επιφύλαξη...

Υπήρξαν όμως και μύθοι καθαρά αιτιολογικοί αλλά κατά κάποιο τρόπο «στρατευμένοι». Για παράδειγμα ο μύθος του Δευκαλίωνα που αιτιολογεί την «γέννηση» και το όνομα των Ελλήνων. Και άλλοι που αιτιολογούν ονόματα γεωγραφικών περιοχών. Όπως ο μύθος της διαφωνίας της Αθηνάς με τον Ποσειδώνα ο οποίος αιτιολογεί την ονομασία της πόλεως των Αθηνών. Φυσικά, το αποκορύφωμα πολιτικά στρατευμένων μύθων βρίσκεται στην Αινειάδα που ευτυχώς είναι εκτός ελληνικής γραμματείας.

Ταξίδεψα και σε μύθους **ηρωικούς**. Σε αυτούς, μαζί με τους θεούς, είδα να συμπρωταγωνιστούν θνητοί. Κυρίως θνητοί από το γένος το Ηρωικό όπως ο Περσέας, ο Ηρακλής, ο Θησέας και άλλοι. Συνάντησα και θνητούς που ίσως ανήκαν στην τελευταία γενιά ανθρώπων. Στο γένος του σιδήρου. Χαρακτηριστικοί αντιπρόσωποι νομίζω ήταν ο

Οδυσσέας, ο Αγαμέμνων, ο Ορέστης, ο Οιδίπους, ο Αχιλλέας και άλλοι. Και ισχυρίζομαι πως αυτοί οι ήρωες ανήκουν στην γενιά του σιδήρου και όχι στην γενιά των ηρώων επειδή έχουν τα ελαττώματα και τις δυνατότητες των ανθρώπων της γενιάς μου...

Μα δεν μπορώ να παραλείψω το γεγονός πως όλοι οι ήρωες είναι «τραγικοί». Όλοι τους υποφέρουν επειδή οι ίδιοι ή οι πρόγονοί τους διέπραξαν ύβρη αλλά και από τα πάθη της θνητότητας. Και αυτό αποτελεί μία ακόμα απόδειξη πως οι ήρωες αυτών των Μύθων είναι από την δική μου γενιά. Από την γενιά του σιδήρου που οξειδώνεται εύκολα. Από την γενιά του τραγικότερου ζώου που ενοχλεί με το βάρος του την γη...

Φυσικά πορεύθηκα και σε μύθους **ιστορικούς** που μάλλον αναφέρονται σε μνήμες ιστορικών γεγονότων τα οποία συνέβησαν στα αρχαία - για τους αρχαίους - χρόνια, χωρίς όμως η ιστορική πραγματικότητα να έχει ιδιαίτερη σημασία. Άλλωστε και στην καταγεγραμμένη ιστορία,...η πραγματικότητα, ιδιαίτερη σημασία δεν έχει!

Σε αυτούς τους μύθους είδα μάχες και κατακτήσεις ενδεδυμένες την φαντασία και την φιλοσοφική διάθεση του ποιητή. Και χάρη σε αυτή την φαντασία είδα τους μύθους να περνούν στην αθανασία.

Όμως η ενδιαφέρουσα πλοκή που έφερε τέτοιους μύθους στις μέρες μου υπήρξε καταστροφική. Οι μύθοι ευτελίστηκαν από εμπορικά χολιγουντιανά σενάρια.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα η Ιλιάδα και η πτώση της Τροίας.

Όμως πρέπει να επισημάνω μία σημαντική διαφορά ανάμεσα στους ήρωες της μυθολογίας και τους ήρωες των κόμιξ και του κινηματογράφου. Οι δεύτεροι είναι αθάνατοι και ζουν την εφήμερη ζωή τους «αιώνια». Ενώ οι ήρωες της μυθολογίας γίνονται αθάνατοι αφού πεθαίνουν. Πεθαίνουν στην εφήμερη θνητή ζωή τους για να ξαναγεννηθούν αθάνατοι στις σελίδες της μυθολογίας και να ζήσουν για πάντα στον Όλυμπο ή στα Ηλύσια πεδία.

Τέλος ταξίδεψα και σε **διηγηματικούς** μύθους σαν την Οδύσσεια. Δηλαδή μύθους που είχαν καθαρά συμβολικό και διδακτικό χαρακτήρα. Αυτοί οι Μύθοι, ντύθηκαν την αλληγορία και παρουσιάστηκαν σαν λαϊκές φολκλόρ ιστορίες, με δαιδαλώδη πλοκή. Με αρχή, μέση και τέλος. Ή μήπως χωρίς τέλος;

Τέτοιου είδους μύθους δεν έγραψαν μόνον εκείνοι που κάποτε κατοικούσαν τον Ελλαδικό χώρο, μα και ποιητές από όλα τα μέρη της γης. Σαίξπηροι, Δάντηδες και Ντοστογιέφσκι.

Όμως το τέλος κάθε μύθου, ανεξάρτητα αν είναι θεολογικός, ηρωικός, ιστορικός ή διηγηματικός, αποτελεί την αρχή ενός άλλου. Και κάθε φορά προστίθεται ένας επιπλέον συμβολισμός, μία ακόμα αλληγορία. Γιατί έτσι φαίνεται πως άρεσε στους κατοίκους του Ελλαδικού χώρου να διδάσκουν. Με σύμβολα και αλληγορίες. Και καθώς ο πολιτισμός εξελισσόταν, γεννιόταν η ανάγκη για νέες αλληγορίες και νέα σύμβολα, σαν την Τελετή και την Μύηση.

Τέλος, υπάρχουν μύθοι που δεν μπορούν να ενταχθούν σε μία μόνον κατηγορία. Διότι, προκειμένου να εξυπηρετήσουν την εξελιγμένη αλληγορία, δανείζονται στοιχεία από όλες τις κατηγορίες μαζί Σαν παράδειγμα, ο μύθος των Λαβδακιδών που εμπεριέχει στοιχεία ιστορικά, θεολογικά, ηρωικά και κυρίως διηγηματικά. Σίγουρα όμως, διδακτικά και ουδόλως δογματικά. Μάρτυς μου ο Οιδίπους που άρχισε να «βλέπει» όταν «τυφλώθηκε»...

Υπάρχει βέβαια και το ενδεχόμενο κάποιοι από τους μύθους που δανείστηκαν οι Έλληνες να υποκρύπτουν επιστημονικές «κατακτήσεις» θνητών που έζησαν πριν από τους προ-ιστορικούς χρόνους... Πολιτισμών που καταστράφηκαν και δεν άφησαν παρά ελάχιστα ίχνη της παρουσίας τους, τα οποία όμως είναι σχεδόν αδύνατον να ανασυντεθούν. Και δεν αναφέρομαι στον μύθο της Ατλαντίδας γιατί θα ξέπεφτα σε «τετριμμένα» επιχειρήματα. Ούτε καν στον μύθο του κατακλυσμού ο οποίος είναι κοινός σε όλες τις μυθολογίες και όλες τις θρησκείες. Αναφέρομαι στα περίπου τριακόσιες χιλιάδες έτη του *homo sapiens*, εκ των οποίων μόνο δέκα με είκοσι χιλιάδες χρόνια είναι καταγεγραμμένα! Δηλαδή περίπου το πέντε τοις εκατό ενώ το ενενήντα πέντε τοις εκατό ανήκει στην σκοτεινή προ-ιστορία του ανθρώπινου γένους (*dark ages*).

Αναφέρομαι και στα εκατομμύρια χρόνια ζωής πάνω στον πλανήτη εκ των οποίων το μόνο που ίσως γνωρίζουμε είναι κάτι απολιθώματα και μερικά τεμάχια οστών δεινοσαύρων....

Τέλος, πρέπει να αναφέρω πως τα κοινά στοιχεία που ανακάλυψα καθώς ταξίδευα στους έγκυρους Μύθους της Ελληνικής μυθολογίας είναι τα ακόλουθα:

- Αναφορά σε κάποιο ιστορικό γεγονός του οποίου η μνήμη χάνεται στα βάθη του χρόνου. Εναλλακτικώς η αλληγορική αναφορά σε κάποιο φυσικό φαινόμενο.
- Υπάρχει ένας τουλάχιστον τραγικός ήρωας, θεός ή άνθρωπος, που δρα στο προσκήνιο ή στο παρασκήνιο. (Προσωποποίηση του ιστορικού γεγονότος ή του φυσικού φαινομένου.) Όμως τόσοι οι ήρωες όσοι και θεοί των μύθων αποτελούν φιλοσοφικές και αλληγορικές έννοιες και σχεδόν ποτέ ιστορικά πρόσωπα ή δογματικές οντότητες εξουσίας του σύμπαντος.
- Η πλοκή έχει σκοπό αφενός να διαδώσει, ίσως και να «διασώσει», κάποιο γεγονός «συλλογικής σπουδαιότητας» ή να «εξηγήσει» κάποιο φυσικό φαινόμενο, καλύπτοντάς τα με αλληγορίες και συμβολισμούς, αφετέρου να ντύσει την διήγηση με στοιχεία φολκλόρ και ως εκ τούτου να την κάνει «ευρείας αποδοχής». Να μετατρέψει δηλαδή το γεγονός σε διήγηση που μπορεί εύκολα να χαραχθεί στην μνήμη και να μεταδοθεί από στόμα σε στόμα.
- Οι μύθοι στο σύνολό τους έχουν διδακτικό χαρακτήρα και υπηρετούν το αίσθημα του δικαίου δίχως απαραίτητα να αποτελούν νομολογίες.
- Στο τέλος του μύθου ο ήρωας πεθαίνει και γίνεται αθάνατος στις σελίδες της μυθολογίας.

Έτσι, οι μύθοι των Ελλήνων, συνετέλεσαν στην δημιουργία του πολιτισμού της Κλασικής Ελλάδας και στην ιδιαίτερη ψυχουσύνθεση των κατοίκων της. Ίσως επειδή από αυτή

ακριβώς την ψυχοσύνθεση γεννήθηκαν οι Μύθοι. Έτσι όπως από άλλου είδους «ψυχοσυνθέσεις» γεννήθηκαν οι θρησκείες.

Και είναι πραγματικότητα πως, οι μύθοι των Ελλήνων μαζί με το θέατρο και τους γυμναστικούς αγώνες, έγιναν άρρηκτος δεσμός για τις πόλεις κράτη, οι οποίες ήταν σχεδόν πάντα έτοιμες να παρατήσουν τις μεταξύ τους φιλονικίες και να ενωθούν απέναντι στον ξενόφερτο εχθρό. Κυρίως απέναντι σε εκείνους που δεν μιλούσαν την ελληνική γλώσσα και η ομιλία τους ακουγόταν σαν βαρ-βαρ-βαρ. Απέναντι σε εκείνους τους βάρβαρους που δεχόντουσαν την τυραννία ενός άρχοντα και δεν ήταν ελεύθεροι, ρέμπελοι και άστατοι σαν τους ίδιους. Άστατοι σαν τους θεούς οι ρέμπελοι κατασκεύασαν....

Κατέληξα λοιπόν στο συμπέρασμα πως οι μύθοι ήταν αφενός διδακτικοί, αφετέρου εναρμονισμένοι με τον ελεύθερο - ή μήπως ελευθεριάζοντα;- τρόπο ζωής των αρχαίων Ελλήνων. Ας μην ξεχνάμε πως οι κάτοικοι αυτού του τόπου ήταν ανέκαθεν αρνητές κάθε μορφής εξουσίας. Τόσο ρέμπελοι που ακόμα και πριν τους λεγόμενους Αρχαίους χρόνους, απαίτησαν να είναι «πολίτες» και όχι αντικείμενα μέρος της περιουσίας κάποιου βασιλιά ή κάποιου «απεσταλμένου» ενός γέροντα θεού...

Γι αυτό άλλωστε, τα Ομηρικά έπη και η Θεογονία, ουδέποτε ενέπνευσαν κυνήγι μαγισσών και ιερά εξέταση. Αντίθετα, ενέπνευσαν νόμους, κράτος, φιλότητα, φιλοξενία, οικογενειακό δίκαιο, τελετές, συνεστιάσεις και γλέντια ... και άλλα πολλά που με μία λέξη μπορούν να ονομαστούν «πολιτισμός».

Αποκορύφωμα της δίψας για «ελεύθερη γνώμη», αποτελεί ο χορός στο αρχαίο θέατρο. Διότι ο χορός, αντιπροσωπεύει την κοινή γνώμη που λέει την γνώμη της, ακόμα και όταν αυτή η γνώμη δεν είναι αρεστή στην «εξουσία».

Και έφτασε η στιγμή που οι αρχαίοι μύθοι έδωσαν την σκυτάλη στην τραγωδία και στην κωμωδία. Ιδιαίτερα στην κωμωδία εξυπηρέτησαν όχι μόνον διδακτικούς αλλά και πολιτικούς σκοπούς που κυρίως εκφράζονται με την αντιπολεμική κριτική του Αριστοφάνη.

Θα μπορούσε κανείς να πει πως στον σύγχρονο κόσμο οι μύθοι έχουν αντικατασταθεί από δύο «προϊόντα». Από τις γραφές που αντικατέστησαν τους «θεολογικούς ή ιστορικούς» μύθους, και από τα παραμύθια που αντικατέστησαν τους «ηρωικούς» και τους «διηγηματικούς».

Όμως, σε αντίθεση με τα παραμύθια όπου συναντάμε τον απόλυτα κακό και τον απόλυτα καλό ήρωα, οι μύθοι δεν ήταν προκατειλημμένοι. Μάρτυς μου ο Όμηρος και η Ιλιάδα που ενώ γράφτηκε για να τραγουδηθεί στους Αχαιούς, ...τους πιο ωραίους στίχους τους αφιερώνει στους Τρώες. Στους αντιπάλους που δεν παρουσιάζονται βάρβαροι και ανάξιοι σαν τον λύκο της κοκκινোসκουφίτσας αλλά σαν «συν-άνθρωποι», πολλοί εκ των οποίων είναι καλύτεροι από τους Αχαιούς.

Μετά την παρακμή της Ελλάδος, οι βάρβαροι κατάφεραν να καταστρέψουν αγάλματα και ναούς. Να κάψουν βιβλιοθήκες και γνώση. Να λιντσάρουν εθνικούς και άλλους

«άπιστους». Όμως τους μύθους δεν κατάφεραν να τους αφανίσουν. Διότι οι μύθοι είχαν ήδη εδραιώσει την καριέρα τους χάρη στους Ρωμαίους οι οποίοι τους παραποίησαν μα δεν θέλησαν ή δεν κατάφεραν να τους «χαλάσουν». Συνέχισαν οι Μύθοι κάνοντας καριέρα περιθωριακή. «Κρυμμένοι» σε μοναστηριακές βιβλιοθήκες και ελαφρώς παραποιημένοι από «ρέμπελους» πλην ανορθόγραφους καλόγερους που επιδίδονταν στο ευγενές άθλημα της καλλιγραφίας. Κατάφεραν μάλιστα να επιβιώσουν κρυμμένοι και σε Χριστιανικές τελετές καθώς και σε τελετές άλλων δογμάτων. Απογείωσαν την καριέρα τους, μεταλλαγμένοι σύμφωνα με τις επιταγές του marketing, στο Χόλυγουντ. Γιατί το Χόλυγουντ ανακάλυψε πως μέσα στις διηγήσεις των μύθων υπάρχει η μαγική συνταγή της επιτυχίας. Ο ήρωας σώζει τον κόσμο που τον περιβάλλει, στην πορεία του μυθολογικού χρόνου που του αντιστοιχεί αλλάζει και γίνεται καλύτερος ενώ ο «κακός» της ιστορίας πρέπει να είναι εξ ίσου «καλός» στην κακία, όσο και ο ήρωας στην αγαθότητα. Στοιχεία απαραίτητα για εμπορική επιτυχία. Μάρτυρα των λεγομένων μου φέρνω τον Blake Snyder που έγραψε το βιβλίο "Save the cat", συμβουλευοντας τους φιλόδοξους σεναριογράφους να αντιγράψουν την πλοκή του μύθου του Ιάσωνα.

Πάντως οι μύθοι, στην αυθεντική τους μορφή μα ακόμα και στην Ρωμαϊκή ή Χολιγουντιανή μετάλλαξή τους, «εγκυμονούν κινδύνους» κατά του δογματισμού, της άγνοιας, της ανοησίας και της νοητικής μαλακίας.

Μα σκάλισα πολλά στο χαρτί δίχως να καταφέρω να δώσω ορισμό και με λίγα λόγια να (μου) εξηγήσω τι σημαίνει «μύθος». Έτσι, αναγκαστικά, καταφεύγω στα λόγια του έγκυρου μελετητή της μυθολογίας, του Walter Burkert(6).

«Μύθος είναι κάποιο παραδοσιακό διήγημα με δευτερογενή μερική αναφορά σε γεγονότα συλλογικής σπουδαιότητας»(5)

Και είμαι βέβαιος πως αυτός ο ορισμός εμπεριέχει τα στοιχεία που θα αναζητούσε κάθε ακαδημαϊκός που σέβεται τον «ακαδημαϊκό» εαυτό του. Που μελετά τούς μύθους τους οποίους κάποτε τραγούδησαν οι άνθρωποι που κατοίκησαν τον πλανήτη, ... με γνώμονα την επιστήμη.

Μα εγώ που είμαι ερασιτέχνης εραστής της μυθολογίας, δεν έχω να δώσω λόγο σε καμία επιστήμη. Μπορώ να αφήσω το συναίσθημα να με παρασύρει. Μπορώ να επισκεφτώ τους μύθους ελεύθερος... Μπορώ ακόμα και να αντιστρέψω τον ορισμό του Burkert λέγοντας πως:

«Μύθος είναι κάποιο παραδοσιακό διήγημα, συνήθως αλληγορικό, με πρωτογενή απία ύπαρξης την μερική ή ολική αναφορά σε γεγονότα συλλογικής σπουδαιότητας.»

Διαφωνώ δηλαδή με τον αξιόλογο μελετητή Burkert, μόνο και μόνο επειδή στον ορισμό του έβαλε την λέξη «δευτερογενή». Επειδή ο Burkert ισχυρίζεται πως οι Μύθοι είναι στην βάση τους «παραδοσιακές διηγήσεις», δηλαδή παραμύθια και φολκλόρ, τα οποία δευτερογενώς και μερικώς αναφέρονται σε γεγονότα τα οποία είναι σημαντικά για το

σύνολο των ανθρώπων (συλλογική σπουδαιότητα). Η δική μου οπτική γωνία «συναισθάνεται» ακριβώς το αντίθετο. Νομίζω δηλαδή πως οι μύθοι φτιάχτηκαν χάριν συμβάντων ή αληθειών συλλογικής σπουδαιότητας που έπρεπε να διασωθούν μέσα σε ένα παραδοσιακό διήγημα για λόγους κυρίως διδακτικούς. Ίσως και για να προστατεύσουν την «αλήθεια» τους από το μένος των δογματικών.... Ή από τα «παραμύθια» των νικητών...

Τελευταίες οάσεις για την «καριέρα» των μύθων στην ανθρωπότητα αποτελεί ο Ινδουισμός, ο Βουδισμός και ο Ζωροαστρισμός ίσως και κάποιος άλλος -ισμός που μου διαφεύγει.

<>

- 1- Έπος Γκίλγκαμες: επικό ποίημα των περιοχών Βαβυλωνίας και Ασσυρίας. Θεωρείται το αρχαιότερο λογοτεχνικό έργο, και ανάγεται στην 3η χιλιετία π.χ. Ο Γκίλγκαμες μπορεί να θεωρηθεί ως ο πρώτος υπερ-ήρωας. Ήταν ο 5ος βασιλιάς της πόλης Ουρούκ των Σουμερίων. Πιθανώς μάλιστα να είναι ιστορικό πρόσωπο που έζησε γύρω στο 2,650 π.χ. Οι ομοιότητες ανάμεσα στο έπος του Γκιλγκαμές και το βιβλίο της Γενέσεως, δεν είναι αμελητέες.
- 2 - Ενούμα Ελίσ. Βαβυλωνιακό έπος του πολέμου των θεών πριν την δημιουργία του ανθρώπου αναπόσπαστο κομμάτι της Ασσυρο-Βαβυλωνιακής φιλολογίας.
- 3- Ισοκράτης (436 π.Χ. - 338 π.Χ.
- 4- Walter Burkert. (1931-2015) Γερμανός μελετητής της Ελληνικής μυθολογίας και κουλτούρας.
- 5- «Myth is a traditional tale with secondary partial reference to something of collective importance. »

Από το βιβλίο: Οι Πρώτες Κατασκευές

Ο Ησίοδος... και η μύησή του (όπως την είδε ο «ταξιδιώτης»)

1- Ο Ησίοδος συναντά τις Μούσες (του)

Κάποτε, στα τέλη του μείον δου αιώνα, οι θεοί μιλούσαν όχι μόνο στους άρχοντες και τους ιερείς αλλά και στους φτωχούς και ασήμαντους. Σε αυτή την εποχή, υπήρχε ένας φτωχός βοσκός ονόματι Ησίοδος. Ο πατέρας του, αρχικά έμπορος από την Ιωνία της Δυτικής Ασίας, χρεοκόπησε και μετανάστευσε στην Ευρωπαϊκή Ελλάδα, και εγκαταστάθηκε στην Άσκρα της Βοιωτίας. Εκεί απέκτησε δύο γιους: τον Ησίοδο και τον Πέρση.

Ο Ησίοδος πέρασε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του σε αγροτικό περιβάλλον, κυρίως ασχολούμενος με την βοσκή και την γεωργία. Μια μέρα, έλαβε από τους θεούς ένα θεϊκό δώρο. Συνάντησε τις Μούσες και μίλησε μαζί τους. Έτσι υποστηρίζει ο ίδιος, στο έργο του, "Θεογονία":

*22 Αἶ νύ ποθ' Ἡσίοδον καλὴν ἐδίδαξαν ἀοιδίην,
ἄρνας πομαίνονθ' Ἑλικῶνος ὕπο ζαθέοιο*

Έτσι, ο Ησίοδος έγινε ο δεύτερος μεγάλος ποιητής της Αρχαίας Ελλάδας, μετά τον Όμηρο.

Ίσως μάλιστα να είναι ο μόνος ποιητής που, με πρωτότυπο τρόπο, υπογράφει τα ποιήματά του. Τα υπογράφει μέσα στους στίχους του έργου του, και όχι στο τέλος.

Ισχυρίζεται ο Ησίοδος πως οι Μούσες, όχι μόνον του υπαγόρευσαν την Θεογονία αλλά τον μύησαν και στην ποίηση. Ισχυρίζεται πως ήταν ένας βοσκός σαν όλους τους άλλους, αλλά οι Μούσες τον δίδαξαν να συνθέτει καλά ποιήματα."

Υπολογίζω ότι όλα αυτά συνέβησαν περίπου επτά με οκτώ αιώνες πριν από την καταστροφή του αρχαίου κόσμου, είκοσι επτά με είκοσι οκτώ αιώνες πριν η φαντασία που συνέλαβε την ύπαρξή μου με γεννήσει. Ωστόσο, αν και ο σύγχρονος κόσμος δεν υπήρξε «τρυφερός» και «προστατευτικός» προς τον αρχαίο, κάποια ευτυχής σύμπτωση προστάτευσε τα έργα του Ησίοδου. Επεβίωσαν και έχουν μεταφραστεί σε όλες σχεδόν τις γλώσσες που μιλάει το δίποδο είδος που ονομάζεται "άνθρωπος."

Ο Αριστοτέλης ισχυρίζεται ότι ο Ησίοδος πέθανε στην Άσκρα όταν η πόλη καταστράφηκε από τους Θεσπιείς και ο τάφος του μεταφέρθηκε στον Ορχομενό.

Σύμφωνα με την παράδοση, ο τάφος του μεγάλου ποιητή βρίσκεται, δίπλα στον τάφο του ήρωα Μινύα. Διότι σε εκείνη την φωτισμένη εποχή, οι ποιητές ήταν ήρωες.

Τόσον ο Όμηρος όσον και ο Ησίοδος ξεκινούν τα έργα τους ζητώντας έμπνευση από τις Μούσες. Όμως, υπάρχει μια σημαντική διαφορά μεταξύ της "Θεογονίας" και της "Οδύσσειας." Ο Όμηρος ζητά μόνο έμπνευση από τις Μούσες: *ἄνδρα μοι ἔννεπε, μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν.* Από τους πρώτους στίχους της "Οδύσσειας," είναι φανερό ότι ο Όμηρος γνωρίζει καλά τα κατορθώματα του άντρα στον οποίο αναφέρεται. Γνωρίζει πως ο Οδυσσεύς είναι πολυμήχανος, ότι κατέστρεψε την Τροία, ότι περιπλανήθηκε πολύ κλπ.

Αντίθετα, ο Ησίοδος — προσποιείται; — δεν γνωρίζει τίποτα. Εκλιπαρεί τις Μούσες: *ταῦτά μοι ἔσπετε Μοῦσαι Ὀλύμπια ... ἐξ ἀρχῆς, καὶ εἴπαθ' ὅτι πρῶτον γένετ' αὐτῶν*" Ζητά από τις Μούσες να του αφηγηθούν τι συνέβη. Θέλει να ξέρει τι έγινε πρώτο και να του αφηγηθούν τα γεγονότα από την αρχή.

Έτσι, στην "Οδύσεια," οι Μούσες παρέχουν έμπνευση, ενώ στη "Θεογονία," παρέχουν τόσο έμπνευση ("*οι Μούσες δίδαξαν στον Ησίοδο το καλό τραγούδι*") όσο και πληροφορίες ("*Αυτά τα πράγματα πείτε μου, ω Μούσες του Ολύμπου,* ").

Αυτή η διάκριση είναι κρίσιμη και θα την θυμάμαι κάθε φορά που θα χρειαστεί να συγκρίνω τους στίχους της "Θεογονίας" με εκείνους της "Οδύσσειας."

Διότι η επίκληση του Ομήρου είναι ένα αίτημα για βοήθεια στην αφήγηση μιας ιστορίας που ήδη γνωρίζει, ενώ του Ησιόδου είναι μια παράκληση για τη γνώση αυτή καθαυτή. Μια παράκληση για άμεση μετάδοση θεϊκής σοφίας. Και αυτό το πράγμα δεν υπογραμμίζει μόνο τους διαφορετικούς ρόλους των Μουσών στα έργα του Ομήρου και του Ησιόδου, αλλά επίσης αντικατοπτρίζει τις διαφορετικές φύσεις των δύο επικών παραδόσεων. Της Ομηρικής ως ηρωικής και αφηγηματικής και της Ησιόδειας ως διδακτικής και κοσμογονικής.

Η τοποθεσία όπου ο Ησίοδος συνάντησε τις Μούσες δεν είναι τυχαία. Τις συνάντησε στο σπίτι τους, στο βουνό του Ελικώνα, κοντά στις πηγές της Αγανίππης και της Ιπποκρήνης. Τα ονόματα των δύο πηγών περιέχουν τη λέξη "ίππος," Ούτε αυτό είναι σύμπτωση. Ο Ποσειδώνας, του οποίου το σύμβολο είναι το άλογο, είναι ο άρχων του Ελικώνα. Εκεί λοιπόν, κοντά στις πηγές του Ποσειδώνα — κοντά στα σύμβολα της άγνοιας του νου — ο Ησίοδος υποβάλλει τη δική του άγνοια και ζητά από τις Μούσες τη γνώση. Όση του αναλογεί.

Ο Ελικώνας είναι "ιερός" για έναν ακόμα λόγο. Επειδή φιλοξενεί το ιερό του μεγαλύτερου των θεών, του πρωταγωνιστή της ύπαρξης: το ιερό του Έρωτα. Και οι Μούσες που ο Ησίοδος είδε ήταν χαμένες στην "ομίχλη" — στην ομίχλη του νου του. Και προκειμένου να διαλύσουν τα σύννεφα, του μίλησαν με μύθους.

*τόνδε δέ με πρώπιστα θεαὶ πρὸς μῦθον ἔειπον,
Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.*

Αποκάλυψαν τους μύθους στον Ησίοδο αφού πρώτα τον μύησαν.

Οι Ολύμπιες Μούσες, κόρες του Αιγιδοφόρου Δία, έγιναν "θεόσταλτοι" μύστες και ιεροφάντες για χάρη του Ησίοδου. Και ότι θα του πουν, θα έχει την αιγίδα του Διός. Και εγώ, που ταξίδεψα στους μύθους χάρη σε ειδική άδεια που μου έδωσε ο Πρωτόγονος Έρωτας, εκείνος που με έκανε να τρέχω πάνω κάτω στους στίχους της Θεογονίας, βρέθηκα στην Βοιωτία. Και είδα τις Μούσες να τιμούν τον Ησίοδο με την παρουσία τους την στιγμή που ο ίδιος έβασκε τα πρόβατά του. Τις είδα πίσω από την ομίχλη του δικού μου νου και τις άκουσα να μιλούν στον Ησίοδο με τον τρόπο που μόνο εκείνες γνωρίζουν — με έναν τρόπο που θυμίζει τα λίγα που ίσως έφτασαν στις μέρες μου από τα αρχαία μυστήρια.

Λένε ότι στην πορεία κατά μήκος της Ιεράς Οδού προς τα Ελευσίνια Μυστήρια, οι υποψήφιοι ήταν υποχρεωμένοι να ταπεινωθούν και να ακούσουν τα πειράγματα και τις προσβολές του πλήθους.

Έτσι, έφταναν ταπεινοί στην Ελευσίνα, και αν κατάφερναν να περάσουν τις δοκιμασίες, ανταμείβονταν με τη γνώση κάποιου τελετουργικού μύησης. Κάπως έτσι συμπεριφέρονται οι Μούσες προς τον Ησίοδο. Τον δοκιμάζουν τον Ησίοδο ταπεινώνοντάς τον πριν, αν ποτέ, τον ανυψώσουν.

26. «Ποιμένες ἄγραυλοι, κάκ' ἐλέγχεα, γαστέρες οἶον,
Ποιμένες του αγρού. Άθλιες ντροπές. Σκέτα στομάχια είστε!

Τέτοια πικρά λόγια ακούω να του λένε.

Μα συνεχίζουν τονίζοντας κάτι που μπορεί να είναι το θεμελιώδες κλειδί για τους λαβυρινθώδεις δρόμους της "Θεογονίας":

27. Ἰδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα,
Ἰδμεν δ' εὖτ' ἐθέλωμεν ἀληθέα γηρύσασθαι

Του τονίζουν πως τα λόγια των Μουσών είναι ψεύδη για τους ασεβείς και αλήθειες για τους ευσεβείς και τους ευλογημένους. Γιατί όταν τα λόγια των Μουσών απευθύνονται σε εκείνους που έχουν ανοιχτό μυαλό, κάποιος σαν τον Σωκράτη, γίνονται βροντερές φωνές της αλήθειας...

29. Ὡς ἔφασαν κοῦραι μεγάλου Διὸς ἀρτιέπειαι,
30. καί μοι σκῆπτρον ἔδον δάφνης ἐριθηλέος ὄζον
δρέψασαι, θηητόν. ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδὴν
θέσπιν, ἵνα κλείομι τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα,
καί μ' ἐκέλονθ' ὕμνεϊν μακάρων γένος αἰὲν ἑόντων,
σφᾶς δ' αὐτὰς πρῶτόν τε καὶ ὕστατον αἰὲν ἀείδεν

Αυτά τα λόγια, του είπαν οι κόρες του Δία. Κατόπιν, έκοψαν ένα κλαδί δάφνης, έφτιαξαν ένα σκήπτρο και του το έδωσαν.

Έτσι μύησαν οι Μούσες τον Ησίοδο! Έτσι τον γονιμοποίησαν και τον έκαναν άξιο να γονιμοποιήσει και άλλους. Να ενώσει λέξεις και να παράγει ποίηση. Τον ενέπνευσαν με θεϊκή φωνή για να τραγουδήσει τα μελλούμενα και αυτά που συνέβησαν στο παρελθόν. Και σαν αντάλλαγμα, του ζήτησαν να τραγουδήσει για τη γενιά των μακαρίων, των αθανάτων θεών. Αλλά πρώτα και κυρίως, του είπαν να τραγουδήσει για τι ίδιες.

Ο Ησίοδος, κρατά ήδη το σκήπτρο, τον «μαγικό αυλό» της ποίησης, και είναι ποιητής. Το μυαλό του δεν κατοικεί πλέον στον περιορισμένο αναλογικό χώρο του κρανίου του· γιατί ο ίδιος έχει γίνει ταξιδιώτης στα πεδία των μεγάλων μυστηρίων.

Έτσι, καταφέρνει να γράψει τον πρώτο στίχο της αληθινής ποίησης:

35. Ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα περὶ δρυῖν ἢ περὶ πέτρην;

"Για τη βελανιδιά ή την πέτρα, αν μιλήσω, ποιο το όφελος;"

.. σαν να λέει: "Όποιος ρωτά κάνει λάθος. Όποιος απαντά επίσης λάθος κάνει."

Χαράσσει τέτοιο – δυσνόητο στα αλήθεια - στίχο επειδή έχει μυηθεί στα βαθιά νερά της ποίησης από τις ίδιες τις Μούσες. Κολυμπά στους ανεξερεύνητους ωκεανούς του Ποσειδώνα και προσπαθεί να κρατήσει το κεφάλι έξω από το νερό για να μην πνιγεί. Μόνο το κεφάλι! Σαν τον Σωκράτη που κατάφερε να γίνει «Δήλιος Κολυμβητής». Όχι σαν κάτι άλλους που περπάτησαν πάνω στα ύδατα....

Και δεν γράφει «περί Δρυν ή περί Πέτρην, γιατί απέκτησε συνείδηση της τέχνης και γνωρίζει πως ο ίδιος γράφει την Θεογονία. Δεν την γράφουν οι Μούσες που διαθέτουν την απόλυτη γνώση αλλά ο ίδιος που είναι θνητός και ως εκ τούτου πρέπει να αμφιβάλει. Και κάνει τέχνη για χάρη της Τέχνης.

Σαν τον Σωκράτη που γνωρίζει ότι δεν γνωρίζει, έτσι και ο Ησίοδος γνωρίζει πως αν για εκείνα που δεν γνωρίζει μιλήσει, θα μιλήσει ανώφελα. Γιατί τόσο η Δρυς όσο και η Πέτρα είναι όντα ανώτερα από τον ίδιο. Και, τουλάχιστον σε σχέση με την εφήμερη ύπαρξή του, αιώνια. Τα γνωρίζει όλα αυτά επειδή αξιώθηκε να «ποιήσει» αφού πρώτα ταπεινώθηκε. Και αφού πρώτα από όλα διδάχθηκε το μάθημα της αμφιβολίας.

Διότι, ο ποιητής έχει την υποχρέωση να είναι αγνωστικιστής. Να απορεί, να αναζητά και να αμφιβάλει. Να είναι περίεργος δίχως να καταντά υβριστής. Και να αγωνιά μην τυχόν και η αλήθεια ξεπέσει σε δόγμα.

Συγχρόνως γνωρίζει ότι επιβάλλεται να είναι «ένθεος». Να έχει ενδυθεί το θείον και να το σέβεται δίχως να το φοβάται. Και σύμφωνα με το Δελφικό παράγγελμα πρέπει να καταφέρει να παραχαράξει τα νομίσματα¹, δηλαδή τα νομιζόμενα. Εγγυήτριες της παραχάραξης των «νομισμάτων» της νόησής του είναι οι ίδιες οι Μούσες που τον μύησαν. Οι Μούσες που πολλά λένουν ψεύδη – σε όσους ψευδή τα αντιλαμβάνονται. Γιατί οι Μούσες δεν «ρίπτουν μαργαριτάρια σε χοίρους».

Έτσι, ο Ησίοδος, υπόχρεος για το καλό που του έκαναν οι Μούσες, ζητά την προσοχή του αναγνώστη και ξεκινά την Θεογονία με αυτές.

36. Τύνη, Μουσάων ἀρχώμεθα,

Ξεκινά με τις Ελικωνιάδες Μούσες που δεν υπήρχαν στο ξεκίνημα της κατασκευής των πλασμάτων. Όλη αυτή η επιχείρηση με το κωδικό όνομα «Θεογονία» ξεκίνησε πολύ πριν από την γέννησή τους. Και έχουν πάρει τις πληροφορίες από τις πηγές του Ολύμπου ίσως και από τις πηγές της Κασταλίας.... Εκ Διός και Φοίβου Απόλλωνος.

104, Χαίρετε τέκνα Διός, δότε δ' ἡμερόεσσαν ἁοιδήν.

105. κλείετε δ' ἄθανάτων ἱερὸν γένος αἰὲν ἑόντων,

οἱ Γῆς ἐξεγένοντο καὶ Οὐρανοῦ ἄστερόεντος,

Νυκτός τε δνοφερῆς, οὓς θ' ἄλμυρὸς ἔτρεφε Πόντος.

εἶπατε δ' ὥς τὰ πρῶτα θεοὶ καὶ γαῖα γέγοντο

καὶ ποταμοὶ καὶ πόντος ἀπεΐριπος οἶδματι θυίων

110. ἄστρά τε λαμπετόωντα καὶ οὐρανὸς εὐρύς ὑπερθεν.
[οἷ τ' ἐκ τῶν ἐγένοντο, θεοὶ δωτῆρες ἑάων.]
ὥς τ' ἄφενος δάσσαντο καὶ ὥς τιμὰς διέλοντο,
ἤδ' ἐ καὶ ὥς τὰ πρῶτα πολύπτυχον ἔσχον Ὀλύμπον

Χαίρεται τέκνα του Διός, τους λέει. Και ζητά να του δώσουν το σημαντικότερο εργαλείο που θα κάνει τις καταγραφές του αθάνατες. Το θελκτικό τραγούδι. Εκείνο που υμνεί το αθάνατο γένος των αιώνιων θεών. Εκείνων που γεννήθηκαν από την Γαία και τον Ουρανό τον έναστρο. Εκείνων που γεννήθηκαν από την ζοφερή την Νύχτα και των άλλων που μεγάλωσε ο αλμυρός ο Πόντος. Ζητά να του πουν πως έγιναν οι θεοί, και οι ποταμοί, και ο Πόντος ο απέραντος που φέρνει τα κύματα. Τα λαμπερά άστρα και ο πλατύς ουρανός. Οι θεοί που είναι χορηγοί αγαθών για τους θνητούς. Μα ζητά να μάθει και κάτι ακόμα. Πως οι θεοί μοιράστηκαν τα πλούτη τους και πως χωρίσανε τα αξιώματά τους. Ακόμα και πως κατάφεραν να γίνουν κύριοι του Ολύμπου θέλει να μάθει ο Ησίοδος

Όμως γνωρίζουμε, τόσο εγώ όσο και ο Ησίοδος, πως οι Ελικωνιάδες Μούσες, εκείνες που είδα με τις παρονομασίες των ματιών μου να τον μυσούν, είναι μια εφεύρεση του δραστήριου πνεύματος των προγόνων του. Αλλά τις χρησιμοποιεί, με άδεια ποιητική, για να κάνει τα λεγόμενά του έγκυρα. Για να δείξει πως δεν είναι παραμυθιά αλλά καταγραφείς των μύθων που παρέλαβε από τους προγόνους του. Τους μύθους που αργότερα παρέλαβε ο Ακουσίλαος¹ και τους έκανε πεζό λόγο, αφού πρώτα τους παραποίησε δίχως να τους καταστρέψει μια και το καθήκον αυτό είχε αφεθεί στον Απολλόδωρο και στους μετέπειτα Λατίνους...

Φυσικά, η μεταφυσική σκηνή της «μύησης» του Ησιόδου, δεν είναι κάποια δική μου «πρωτότυπη» εικασία. Την περιγράφει με απίστευτο λυρισμό και ένας άλλος αγαπημένος των Μουσών. Ο Κωστής Παλαμάς, που με το ποίημα «Ασκραίος», βάζει στο στόμα του Ησιόδου τα παρακάτω λόγια.

Και κράτησ' απ' τα χέρια τους τη δάφνηνη τη βέργα,
70 κι έφαγ' από τα χέρια τους το δάφνινο καρπό,
και γνώρισα των ανθρώπων και των θεών τα έργα,
κι είδα σαν τώρα και σα χτες τον αύριο τον καιρό.
Κι είμαι από τότε ο ποιητής, ο μαντευτής και ο μάγος,
και τρεμολάμπει η λύρα μου, ατίναχτη αστραπή,
75 κι ο πεζοδρόμος που τραβάει μπροστά, κι ο δαφνοφάγος,
με πείνα πικρή μέσα μου, που τρώει και που δε σβει.

Αυτή ακριβώς η μύηση, αυτή η «*πείνα που τρώει και δεν σβει*» είναι ο λόγος που η παρακαταθήκη του Ησιόδου, ο χάρτης θησαυρού που μας κληρονόμησε, βρίσκεται στην εξωτερική θέση του ταξιδιωτικού μου σάκου. Επειδή θέλω να τον έχω πάντα διαθέσιμο σε

πρώτη ζήτηση. Επειδή είναι ο οδηγός και το «λυσάρι» στις λαβυρινθώδεις οδούς της Μυθολογίας.

Από το βιβλίο: Οι Πρώτες Κατασκευές

Περί Φαλλού, παρένθεση..

Ο Έρωτας παρουσιάζεται στην μυθολογία με δύο μορφές: ως ο Φάνης της Θεογονίας και ως ο Λυσιμελής, που συναντάται στην Τραγωδία και την Κωμωδία. Ο Φάνης συμβολίζει την πρωταρχική ανάγκη για ενώσεις που οδήγησαν σε γεννήσεις απαραίτητες για τη δημιουργία. Ο Λυσιμελής, από την άλλη, αντιπροσωπεύει τη Φιλότητα που νιώθουν τα εφήμερα και θνησιγενή πλάσματα του κόσμου μεταξύ τους, κάτι που επίσης οδηγεί σε παραγωγικές ενώσεις.

Αθέατος πρωταγωνιστής και απαραίτητο «εργαλείο» των ενώσεων, που οδηγούν σε γεννήσεις νέων πλασμάτων τα οποία συμβάλλουν στην εξέλιξη και την μετάλλαξη, είναι ο Φαλλός.

Όμως, οι φαλλοί που συναντώ καθώς ταξιδεύω στην μυθολογία δεν είναι εκείνα τα σπογγώδη όργανα που γεμίζουν αίμα όταν η φύση τα καλεί να παίξουν τον ρόλο τους στις εναρκτήριες τελετές των μεγάλων μυστηρίων. Δεν είναι οι αποχετευτικοί σωλήνες που συμμετέχουν στην αγγαρεία εκφόρτωσης υγρών που επιτέλεσαν το καθήκον τους. Ούτε τα εργατικά «φασόλια» που κατοικούν σε δροσερό σάκο και είναι υπεύθυνα για την

παραγωγή και τη διαχείριση των υλικών που θα χρησιμοποιηθούν στα μεγάλα μυστήρια. Και φυσικά, δεν είναι οι φαλλοί που οι φαλλοκράτες θεωρούν ως εργαλεία ισχύος και επίδειξης.

Οι φαλλοί που συναντώ σε αυτό το ταξίδι δεν είναι, ούτε καν, οι μυητικοί φαλλοί του Αριστοφάνη. Δεν είναι αυτοί που παίζουν τον ρόλο, αλλά ο ίδιος ο ρόλος. Είναι το απαραίτητο εργαλείο του Έρωτα, του θεού που εξουσιάζει τις ενώσεις και τις μορφοποιήσεις. Αυτό το εργαλείο το διαθέτουν όλα τα πλάσματα, ακόμα και τα αρχέγονα, ανεξαρτήτως φύλου. Οι φαλλοί της μυθολογίας ταυτίζονται με τη Σεφίρα Χόκμα του Καβαλιστικού δέντρου. Παρά την εικαστική τους μορφή ως ανδρικά μόρια, η έννοιά τους στον μύθο αποτελεί κοινό χαρακτηριστικό των αρσενικών, θηλυκών και ουδέτερων πλασμάτων.

Έτσι, παρότι ο Φαλλός ως όργανο που πρωταγωνιστεί στις γεννήσεις αναφέρεται ονομαστικά μόνο στην Κωμωδία, στην πραγματικότητα υπάρχει και παίζει σημαντικό ρόλο σε κάθε ένωση των παραγωγικών διπόλων της μυθολογίας, από τη Θεογονία έως την Οδύσσεια και την Ιλιάδα. Διότι ακόμα και οι αποκομμένοι φαλλοί παίζουν καθοριστικό ρόλο στην αλληγορία των μύθων. Γι' αυτούς τους λόγους, θεώρησα πως μία "περί Φαλλού παρένθεση" έπρεπε να συμπεριληφθεί στις ταξιδιωτικές μου σημειώσεις.

Από το βιβλίο: Οι Πρώτες Κατασκευές

Διάλειμμα, με έναν Ιέρακα και μία αηδόνα.

2- Ο Ιέραξ και η Αηδόνα

Αναφέρθηκα στον Ασтраίο που κάποτε θα εναντιωθεί στον Δία και αϊφνης θυμήθηκα τον μύθο που οι Μούσες τραγούδησαν στον Ησίοδο και εκείνος τον κατέγραψε στο «Έργα και Ημέραι». Και, παρότι ο μύθος αυτός δεν έχει άμεση σχέση με την Θεογονία και τον Κεραύνιο αρχηγό του Ολύμπου, εγώ θα τον θυμηθώ, αχρείαστος να είναι, μην τύχει και πέσω στα νύχια της «εξουσίας» που θα συναντήσω στα επόμενα μυθολογικά ταξίδια ...

Μα πριν θυμηθώ τον μύθο του «ιέρακος και της αηδόνας», πρέπει επειγόντως να θυμηθώ τι σημαίνει Ιέραξ που στα σύγχρονα Ελληνικά έγινε γεράκι. Στην άγια αρχαία γλώσσα, ο πανόπτης Ιέραξ, με το ενδεχομένως φαλλικό μα σίγουρα ιερό (Ι) ιώτα να ηγείται του ονόματός του, είναι μέγας επόπτης των μυστηρίων. Είναι μέγας Ώρος της Αιγυπτιακής μυθολογίας.

Ο Ησίοδος απευθύνει τον μύθο του σε βασιλιάδες, σε εκείνους δηλαδή που, αν και θνητοί, έχουν μυηθεί στην βασιλική τέχνη και υποτίθεται πως γνωρίζουν κάτι από τα μυστήρια,... με αποτέλεσμα να νομίζουν πως είναι σοφοί. Μα απευθύνεται και σε όλους τους ανθρώπους, γιατί όλοι άνακτες του εαυτού τους είναι και πολλές φορές νομίζουν πως είναι σοφοί και παντογνώστες...

202 Νῦν δ' αἶνον βασιλεῦς· ἐρέω φρονέουσι καὶ αὐτοῖς·
203 ὧδ' ἴρηξ προσέειπεν ἀηδόνα ποικιλόδεφρον,
204 ὕψι μάλ' ἐν νεφέεσσι φέρων, ὀνύχεσσι μεμαρπώς·
205 ἦ δ' ἐλεόν, γναμπτοῖσι πεπαρμένη ἀμφ' ὀνύχεσσι,
206 μύρετο· τὴν ὃ γ' ἐπικρατέως πρὸς μῦθον ἔειπεν·
207 «δαμονίη, τί λέλθῃς; ἔχει νύ σε πολλὸν ἄρειών·
208 τῇ δ' εἷς ἦ σ' ἂν ἐγὼ περ ἄγω καὶ ἀοιδὸν ἐοῦσαν·
209 δεῖπνον δ', αἶ κ' ἐθέλω, ποιήσομαι ἡὲ μεθ' ἡσω.

210 ἄφρων δ' ὃς κ' ἔθελ' ὑπὸς κρείσσονας ἀντιφερῖν·
211 νίκης τε στέρεται πρὸς τ' αἴσχεσιν ἄλγεα πάσχει.»
212 ὥς ἔφατ' ὠκυπέτης Ἴρηξ, τανυσίτερος ὄρνις.
(Ἡσίοδος, Ἔργα καὶ Ἡμέραι)

Μια φορά και έναν καιρό κάποιος Ιέραξ, είχε αρπάξει με τα νύχια του μιαν αηδόνα και την έχει ανεβάσει ψηλά στα νέφη. Και εκείνη έκλαιγε γοερά και διαμαρτυρόταν διαλαλώντας την θλίψη της. Έσκουζε γιατί τον πόνο από τα νύχια που τρυπούν τις σάρκες, δεν τον άντεχε. Και ίσως να στρίγκλιζε τόσο δυνατά όχι μόνον επειδή δεν ανεχόταν τον πόνο και τον «διασυρμό» αλλά κυρίως επειδή σκιαζόταν το άγνωστο του πεπρωμένου της.

Όμως, ο Ιέραξ, απευθύνθηκε στην αηδόνα με την πλουμιστή φορεσιά, δηλαδή με την έπαρση της ατελούς μύθεως, και της είπε τα παρακάτω λόγια:

"Τι λέληκας δαιμονίη; Τι στριγκλίζεις ευλογημένη; Δεν βλέπεις πως κάποιος πολύ ανώτερός σου σε κρατά; Όπου εγώ θελήσω εκεί θα πας. Και ας είσαι τραγουδίστρια με ρεπερτόριο λαϊκό, ας είσαι και λαοπρόβλητη με θαυμαστές και υποτακτικούς. Εγώ είμαι ο Επόπτης Ιέραξ. Αν θέλω σε κάνω δείπνο και αν πάλι το αποφασίσω σε αφήνω να φύγεις. Τι από τα δύο είναι καλύτερο, ούτε το γνωρίζεις μα ούτε και θα σου το αποκαλύψω δίχως την βάσανο της τελετής μιας κάποιας μύησης. Δέξου λοιπόν την απόφαση της Μοίρας όποια και αν είναι και μην αντιλέγεις στους δυνατότερους από σένα. Μην θες να αναμετρηθείς μαζί τους. Γιατί όποιος με τους δυνατούς τα βάζει, την νίκη την χάνει. Και το μόνο όφελος εκείνου που με τους δυνατούς τα βάζει είναι οι πόνοι και οι ντροπές."

Ο Ιέραξ είπε αυτά τα λόγια που μοιάζουν υπεροπτικά για να διδάξει την μακρότερη αηδόνα. Γιατί οι δυνατοί στους οποίους αναφέρεται δεν ήταν μόνον οι δυνάστες της εξουσίας αλλά και οι νόμοι της φύσης. Οι νόμοι που τρέμουν οι «βασιλιάδες» κάθε είδους. Και ήθελε όχι μόνο να της δείξει την ματαιότητα της αντίστασης στις δυνάμεις της φύσης αλλά ενδεχομένως και να την μυήσει στα μεγάλα μυστήρια.

Όμως σε αυτό το σημείο, ο μύθος πρέπει να αντιμετωπιστεί με την δέουσα προσοχή και τον απαραίτητο σεβασμό. Ποτέ δεν είπαν οι Μύθοι πως ο Οδυσσέας, αδύναμος απέναντι στον Ποσειδώνα, θα έπρεπε να κάτσει στην ζεστή αγκαλιά της Κίρκης και να ξεχάσει την Ιθάκη. Ποτέ δεν δίδαξαν οι Μύθοι τον Λεωνίδα να παραδοθεί στους Πέρσες και να αποφύγει τον αναπόφευκτο θάνατο. Ποτέ και σε κανέναν δεν δίδαξαν το «σφάξε με αγά μου να αγιάσω». Αντίθετα δίδαξαν το «συν Αθηνά και χείρα κίνει». Διότι οι Μύθοι προσφέρουν παιδεία ανδρείας απέναντι στους ισοτίμους και συγχρόνως παιδεία σεβασμού στον απαράβατο φυσικό νόμο. Και ένας από τους φυσικούς νόμους είναι ο θάνατος.

Ο Ιέραξ κάνει μεγάλη τιμή στην αηδόνα διδάσκοντάς την «παιδεία θανάτου», και εκείνη σκούζει και διαμαρτύρεται απέναντι στον φυσικό νόμο. Σκούζει όχι μόνο επειδή είναι αμύητη αλλά κυρίως επειδή φοβάται. Επειδή, σαν θνητή που είναι, φοβάται το άγνωστο.

Ενώ ο Σωκράτης, που είχε βαθιά γνώση της άγνοιάς του, δεν φοβάται ούτε τον θάνατο, ούτε και το άγνωστο. Γνωρίζει πως αν το γεράκι τον ελευθερώσει, θα συνεχίσει να ζει στην άγνοια. Και την άγνοια την έχει ήδη μελετήσει. Αν όμως το γεράκι τον κάνει δείπνο, αν τον περάσει στην άλλη όχθη του Αχέροντα ποταμού, ο Σωκράτης δεν γνωρίζει τι θα συναντήσει. Και το «άγνωστο» το αναζητούσε σε όλη του την ζωή.

Έτσι, ο Σωκράτης, που δεν φορά πλουμιστά ρούχα αλλά έχει τα κοσμήματα κρυμμένα μέσα του, θέλει να μνηθεί και είναι έτοιμος να το κάνει δείχνοντας την υποταγή του στον φυσικό νόμο. Δεν φοβάται, ούτε διαμαρτύρεται στο γεράκι που για την περίπτωση έχει ντυθεί το κώνειο.

< >

Τα πάντα ρει.

Ο Σπινόζα έβλεπε την φύση ως «απρόσωπο θεό» (Deus sive Natura), δηλαδή σαν μια δύναμη χωρίς ανθρώπινα χαρακτηριστικά και προθέσεις, χωρίς συναισθήματα και χωρίς σκοπούς που υπηρετούν το ανθρώπινο γένος. Στο μεταξύ, ο Ηράκλειτος είχε ήδη μιλήσει για τις συνεχόμενες ροές που δικαιολογούν το γεγονός πως οι δυνάμεις και τα όντα της Φύσης λειτουργούν βάσει μιας εσωτερικής ανάγκης πέρα από την ανθρώπινη λογική, Μιας ανάγκης που πολλές φορές μοιάζει ανάλγητη ακόμα και εχθρική. Διότι η ανθρώπινη αντίληψη του Κόσμου λειτουργεί βάσει συναισθήματος και με γνώμονα το προσωπικό συμφέρον, ενώ η φύση έχει ως προτεραιότητα το συμφέρον του σύμπαντος ως όλον.

Η φράση «τα πάντα ρει» του Ηράκλειτου εκφράζει την ιδέα της συνεχούς αλλαγής και της ροής του κόσμου. Σε μία απλουστευμένη μορφή της, η φράση αυτή θα μπορούσε να εξηγηθεί με το γεγονός πως κανείς δεν μπορεί κανείς να βουτήξει δύο φορές στο ίδιο ακριβώς ποτάμι διότι τα ύδατα που ρέουν συνεχώς το αλλάζουν. Όμως η φράση του Ηράκλειτου εμπεριέχει και αλήθειες που αφορούν τόσο τον μακρόκοσμο όσο και τον μικρόκοσμο. Και αυτή η άποψη επηρέασε τον Πλάτωνα, ο οποίος με την σειρά του πρότεινε την δική του θεώρηση. Μίλησε για τον κόσμο των Ιδεών (ή Μορφών) τον οποίο παρουσίασε ως αμετάβλητο. Είπε πως ενώ στον αισθητό κόσμο τα πάντα ρέουν και ως εκ τούτου είναι συνεχώς μεταβαλλόμενος και ατελής, ο κόσμος των Ιδεών είναι σταθερός και τέλειος.

Κάτω από αυτές τις φιλοσοφικές θεωρήσεις, ο Κόσμος, παρότι προικισμένος με φρόνηση, κινδυνεύει να χαθεί στον ωκεανό της ανομοιότητας. Παρότι εκ φύσεως διαθέτει τάσεις αυτορρύθμισης και ισορροπίας, (θεωρία των Ιδεών του Πλάτωνα), συγχρόνως διέπεται και από τις αρχές της συνεχούς αλλαγής και της σύγκρουσης των αντιθέτων (Ηράκλειτος). Η τάση προς την τάξη αντιπαλεύεται από την τάση προς την αταξία και την τάση προς παραγωγή ανομοιότητας, δημιουργώντας, όσον αφορά τον αισθητό κόσμο, ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο και πολύπλοκο σύμπαν.

Στα πρώτα μόλις κεφάλαια της Θεογονίας, ταξίδεψα στην κοσμολογική διάσταση της «αταξίας» και της «ανομοιότητας» καθώς έβλεπα τις μορφές των όντων να συγκρούονται και να είναι ... «άτακτες».

Είδα την εξέλιξη να επέρχεται μόνον σαν αποτέλεσμα σύγκρουσης και μάχης. Η δε αρμονία, δηλαδή ο αιώνια προσωρινός Φυσικός Νόμος, ακολουθούσε κάθε σύγκρουση χάρη στην τάση του Κόσμου για αυτορρύθμιση και ισορροπία.

Στην πρώτη περίοδο της Θεογονίας μεγάλοι πρωταγωνιστές υπήρξαν το Χάος και ο Έρως. Το Χάος, ο αρχικός φυσικός νόμος, διέθεσε τα υλικά και την ενέργεια από τα οποία κατασκευάστηκαν τα όντα, ενώ ο Έρως έγινε συνδετική δύναμη και οδήγησε υλικά και ενέργεια σε συνθέσεις και μορφοποιήσεις. Όμως οι μορφοποιήσεις, που ήταν σε μεγάλο βαθμό ανόμοιες, έπρεπε να συγκρουσθούν προκειμένου να επιβάλουν μια προσωρινή ισορροπία διαφορετική από την προηγούμενη και ενδεχομένως εξελιγμένη.

Έτσι, ο Κόσμος πέρασε από την εποχή της αγίας τριάδας «Χάος Γαία Έρως» στην εποχή των κατασκευών, ίσως χάρη σε μία τελεία που θέλησε να βάλει ο Έρως στα σπλάχνα του αχαρτογράφητου Χάους. ...έτσι είπαν οι Λατίνοι ποιητές με την φράση «ordo ab chao». Τα «πλάσματα» που γεννήθηκαν από το Χάος, υπαινίσσονται θεωρίες παρόμοιες με εκείνη του Μπιγκ Μπανκ, ενώ συγχρόνως αναφέρονται στην αιώνια μάχη του παλιού με τον καινούριο και της εξέλιξης με την συντήρηση. Και σε αντίθεση με τα παραμύθια, οι πρωταγωνιστές δεν είναι ούτε απόλυτα καλοί, ούτε και απόλυτα κακοί. Μόνο απόλυτα σύμφωνοι με την ανάγκη που υπηρετούν είναι οι πρωταγωνιστές. Και αυτή ακριβώς η ανάγκη αποτελεί την φιλοσοφική διάσταση των μύθων...

Στην δεύτερη περίοδο πρωταγωνιστούν ο Ουρανός και η Γαία. Ασθενής μόνον αντίσταση προεβλήθη από πλευράς Γαίας, και τελικά οι πρωταγωνιστές έσμιξαν εν Φιλότητι για να γεννήσουν νέα όντα. Εξελιγμένα ίσως μα σίγουρα μεταλλαγμένα σε σχέση με τα προηγούμενα ... Στην συνέχεια, τα όντα αυτής της περιόδου έγιναν παραγωγικά δίπολα για να κατασκευάσουν όντα, «νέας τεχνολογίας» που τα περισσότερα ήταν ανόμοια μεταξύ τους. Όμως τα όντα αυτά, εκτός από ανόμοια, διέθεταν και «αταξία».

Και χάρη σε αυτά τα όντα, αξιώθηκε ο Κόσμος την Τρίτη περίοδο με πρωταγωνιστή τον Κρόνο. Μα τόσο ο Κρόνος όσον και όλα τα σύγχρονα με αυτόν Όντα έχουν τεθεί στον αναπόφευκτο κύκλο αλλαγής που αιτία έχει την ανομοιότητα και την αταξία. Διότι κάθε ισορροπία είναι προσωρινή και διαρκεί λίγα μόλις δισεκατομμύρια χρόνια. Έτσι, η αλλαγή μέσα από μάχες και ανατροπές είναι αναπόφευκτη. Γιατί η διαφορετικότητα των Όντων γίνεται όλο και πιο ανταγωνιστική.

Σύντομα το όχημά μου, η άγια Θεογονία, θα με φέρει στην τέταρτη περίοδο όπου θα πρωταγωνιστήσει ο Ζεύς. Το στερνοπαίδι του Κρόνου. Όμως η αλλαγή από την τρίτη στην τέταρτη περίοδο δεν θα είναι εύκολη υπόθεση. Οι ανατροπές της Θεογονίας διαθέτουν γεωμετρική πρόοδο όσον αφορά την δυσκολία επίτευξής τους. Οι συγκρούσεις γίνονται όλο και πιο βίαιες, Οι συνωμοσίες, δηλαδή η σύνταξη δυνάμεων κάτω από την ίδια σημαία, γίνονται όλο και πιο ... περιπεπλεγμένες.

Έτσι, από την τρίτη στην τέταρτη περίοδο θα περάσουμε μέσα από γιγάντειες μάχες. Μέσα από Τιτανομαχίες. Η νέα αυτοκρατορία θα στηθεί πάνω στο αίμα που θα χυθεί και – σε αντίθεση με το αίμα του Ουρανού – το αίμα αυτό θα πάει χαμένο. Θυσιασμένο στον βωμό της εξέλιξης. Ίσως, επειδή η εξουσία του Κρόνου δεν ήταν εκείνη η πρωτόγονη του Ουρανού που φυλάκιζε τον νεοτερισμό αλλά μια εξελιγμένη που κατάπινε την πρόοδο. Και φυσικά οι ομαδοποίηση και η σύνταξη κάτω από αρχηγούς θα γίνει αυτή την φορά και στα δύο στρατόπεδα. Στο στρατόπεδο του κατεστημένου και στο στρατόπεδο της αλλαγής. Εκείνο δηλαδή το στρατόπεδο που θέλει να εγκαταστήσει νέο κατεστημένο.

Όταν θα φτάσουμε στην τέταρτη περίοδο, η εξουσία που θα έχει νικήσει με βία θα θέσει τα παιδιά της Στυγός και του Πάλλαντος, δηλαδή την Βία και το Κράτος στην υπηρεσία της. Και με αυτόν τον τρόπο θα δημιουργηθεί το πρωτότυπο του μοντέλου εξουσίας με το οποίο κυβερνώνται οι ανθρώπινες κοινωνίες μέχρι σήμερα.

Μα τις βίαιες μάχες που πρόκειται να ακολουθήσουν θα τις παρακολουθήσω από κοντά. Για την ώρα είναι ανάγκη να σημειώσω πως όσα συμβαίνουν σε αυτή την περίοδο, ουδόλως έχουν σχέση με πολιτικές, με - ισμούς και με δογματικά παραμύθια. Έχουν να κάνουν με την εξέλιξη, την διαφορετικότητα, την αταξία και την αυτορρύθμιση που οδηγεί σε μια νέα αιωνίως προσωρινή ισορροπία.

Και σε κάθε περίοδο, στην εποχή του Χάους, στην εποχή του Ουρανού, στην εποχή του Κρόνου αλλά και στην εποχή που εκθειάζει η Θεογονία, στην βασιλεία του Διός, ο κοσμοκράτορας δεν αντιπροσωπεύει τίποτα λιγότερο από τον Φυσικό Νόμο. Τον ισχύοντα κατά την συγκεκριμένη περίοδο φυσικό νόμο, ο οποίος, ενώ για τον εφήμερο χρόνο ύπαρξης του ανθρώπινου γένους μοιάζει αιώνιος και αναλλοίωτος, στην πραγματικότητα υπόκειται σε συνεχείς αλλαγές.

Όμως η Θεογονία δεν είναι επιστημονικό βιβλίο. Δεν κάνει πειράματα με κβάντα και με ελάχιστα υπό-ατομικά στοιχεία για να αποδείξει πως «ως τα άνω ούτω και τα κάτω». Η Θεογονία υποκρύπτει κοσμολογικές θεωρίες δοσμένες κάτω από το πρίσμα της φιλοσοφίας.

Εντός ολίγου το τετράδιο θα γεμίσει τις σελίδες του με τον μελλοντικό κοσμοκράτορα Δία. Τον Κεραύνιο θεό που θα αντιπροσωπεύει επάξια τον μέχρι και στις μέρες μου ισχύοντα Φυσικό Νόμο.

Μα ενώ ο Ζευς θα είναι Μοιραγέτης, στην θέληση της Μοίρας δεν θα μπορεί να εναντιωθεί. Γιατί ο ίδιος θα είναι ο αντιπρόσωπος του Νόμου ενώ, οι κόρες της Νύχτας και αδελφές του Θανάτου, οι Μοίρες θα είναι ο ίδιος ο Νόμος, στην υπηρεσία των «αλγορίθμων» που θέσπισε ο Φάνης Έρωτας. Των «αλγορίθμων» που διέπουν την εύθραυστη ισορροπία ανάμεσα στην ύλη, την ενέργεια και την εξέλιξη.

Όμως ο Ζεύς θα γεννήσει και εκείνος Μοίρες. Μα θα τις γεννήσει με σύντροφο την Τιτανίδα Θέμιδα. Αυτές οι Μοίρες θα ανήκουν στους «θεούς των ανθρώπων» τους οποίους ελπίζω πως σύντομα θα επισκεφθώ.

Με άλλα λόγια, ο Ζευς είναι Μοιραγέτης όσον αφορά τις θυγατέρες του Μοίρες και συγχρόνως υπάκουος και νομοταγής όσον αφορά τις Μοίρες που είναι θυγατέρες της Νύχτας.

Ο δε νόμος του Διός, θα είναι ο νόμος του νικητή που έφερε την ισορροπία και την αρμονία μετά από διασπάσεις, τεμαχισμούς, εκρήξεις και αψιμαχίες ύλης και ενέργειας.

Θα είναι ο αιώνιος για τα έμβια νόμος, δηλαδή ο στιγμιαίος, εκείνος που θα ισχύει στις ελάχιστες περιόδους ισορροπίας που θα διαρκούν δισεκατομμύρια έτη, μέσα σε ένα σύμπαν όπου «τα πάντα ρει».

9. ἔνθεν ἀπορνύμεναι κεκαλυμμένοι ἥερί πολλῶ

10. ἐννύχιαι στεῖχον περικαλλέα ὄσσαν ἰεῖσαι,

11, ὑμνεῦσαι Δία τ' αἰγίοχον

Έτσι λοιπόν οι Μούσες του Ησίοδου, καλυμμένες την μυστηριώδη ομίχλη της άγνοιάς μου και με περικαλλή φωνή δεν θα παραλείπουν να υμνούν τον Αιγιδοφόρο Δία. Τον προσωρινά αιώνιο φυσικό νόμο.

Και έχουν ιερό καθήκον να τον υμνούν. Μπορεί να τις κατηγορήσα πως έχουν «χορηγό» την εξουσία του Ολύμπου αλλά καθώς ζω τις αλλαγές ανάμεσα στις περιόδους της Θεογονίας, αναγνωρίζω πως ορθώς πράττουν.

Καλώς υμνούν τον νικητή. Γιατί ο νικητής είναι ο εκπρόσωπος της ισορροπίας και της τάξης του Φυσικού Νόμου. Και κάθε τι που γίνεται ενάντια στον Φυσικό Νόμο αποτελεί ύβρη και θέτει την αιωνίως προσωρινή ισορροπία του οικοδομήματος σε κίνδυνο.

Όταν επέλθει η νέα ανατροπή, το είδος μου θα έχει ήδη «διαλυθεί» σε αμελητέα τεμάχια ύλης και ενέργειας. Θα έχει επιστρέψει στις αποθήκες του Χάους. Γιατί ακόμα και η εντροπία είναι προσωρινή. Η αιωνιότητα των σταθερών νόμων του σύμπαντος, ο ίδιος ο Φυσικός Νόμος, εγκυμονεί αλλαγές και ανατροπές.

Μα πρέπει να διακόψω την ροή των ατελών χαράξεων.

Κάτι σπουδαίο συμβαίνει στο παλάτι του Κρόνου ο οποίος προσλαμβάνει κάποιο εμετικό δηλητήριο νομίζοντας πως θα νικήσει την βαρυστομαχιά και πως θα απολαύσει και πάλι το νέκταρ και την αμβροσία..., παρότι το στομάχι του είναι γεμάτο.

Από το βιβλίο: Οι Πρώτες Κατασκευές

Οι Επτά Πυλώνες της Μυθολογίας μου

1. Έρως: Η Δύναμη της Ενοποίησης

Η πρωταρχική δύναμη που συνδέει το σύμπαν και ξεκινά τη δημιουργία.

2. Αγώνας: Η Αναγκαιότητα για Αιώνια Αλλαγή

Η κινητήρια δύναμη πίσω από τους ατελείωτους κύκλους σύγκρουσης και εξέλιξης.

3. Αρμονία: Η Επιταγή της Ισορροπίας

Ο φυσικός νόμος της αυτορρύθμισης που ακολουθεί κάθε αναταραχή.

4. Δημιουργία: Η Εποχή του Χάους

Η γέννηση της ύπαρξης από το πρωταρχικό κενό, που δημιούργησε το υπόβαθρο για αυτό που ονομάζουμε «ζωή».

5. Εξέλιξη: Η Εποχή του Ουρανού

Η άνοδος της πρώτης συμπαντικής δύναμης που σηματοδότησε την αρχή της τάξης και της δομής.

6. Μετάλλαξη: Η Εποχή του Κρόνου

Η εποχή της μετάβασης και της μεταμόρφωσης των όντων, όπου οι πρωταρχικές «μορφές» παραχωρούν τη θέση τους στις νέες.

7. Συνειδητοποίηση: Η Νέα Εποχή του Δία

Η εποχή που οι άνθρωποι αποκτούν «συνείδηση» και δημιουργούν του δικούς τους θεούς. Τους θεούς των ανθρώπων..

Καθώς ταξίδευα στα μαγικά τοπία της μυθολογίας, αυτοί οι Επτά Πυλώνες αναδύθηκαν όχι μόνο ως δείκτες της κοσμικής ιστορίας, αλλά και ως οδηγοί για την συνείδηση. Διότι κάθε πυλώνας—Έρως, Αγώνας, Αρμονία, Δημιουργία, Εξέλιξη, Μετάλλαξη και Συνειδητοποίηση—όχι μόνο διαμόρφωσε το σύμπαν όπως το γνωρίζουμε, αλλά και την ίδια την ουσία της ύπαρξής μου.

Από το βιβλίο: Οι Πρώτες Κατασκευές

Κάτι για την «αγάπη»

(...ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἡχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.)

Ρώτησαν κάποτε έναν σοφό αγάπη τι σημαίνει.

«Η αγάπη είναι ένα σχοινί δεμένο πάνω σε έναν κουβά!», απάντησε.

Και όταν σταμάτησαν να γελούν, ο σοφός συνέχισε λέγοντας: «Και για να μην είναι στεία η αγάπη, πρέπει να βρείτε ένα βαθύ πηγάδι με γάρφαρο νερό και να νιώσετε την απέλειωτη δίψα. Τότε θα καταλάβετε τι είναι η αγάπη. Πόσο σπουδαίος είναι ο κουβάς με το σχοινί. Όμως,» συνέχισε ο σοφός, «...αλλοίμονο σε εκείνους που σαν νιώσουν την δίψα, με αγάπη θέλουν να ξεδιψάσουν και όχι με έρωτα.»

Και όταν του ζήτησαν να πει τι είναι έρωτας, εκείνος τους απάντησε: «Έρωτας είναι κάτι τριχοειδή αγγεία. Κάτι λεπτοί σωλήνες που αγνοούν τους νόμους της βαρύτητας και στέλνουν τα υγρά που συλλέγουν οι ρίζες των δένδρων στις κορυφές, ...δίχως κουβά και δίχως σχοινί.»

Και επειδή πειστικά του ζήτησαν να εξηγήσει, πως την αγάπη τους θα κάνουν έρωτα, εκείνος απάντησε με μία μόνον λέξη: «Αυτογνωσία!»

Και ήταν όλοι τους ... ευτυχισμένοι και ευδαίμονες.

Μια άλλη μέρα βρήκαν τον σοφό στις καλές του και ρώτησαν να μάθουν τι είναι αυτογνωσία. Και εκείνος είπε: «Είναι η γνώση που αποκτάς με το συναίσθημα και όχι με τον νου. Η γνώση που διαθέτει η πέτρα, το δένδρο και η αμοιβάδα. Η γνώση που κουβαλάς δίχως να σκεφτείς και δίχως να το γνωρίζεις....»

Κάποιος ρώτησε πως θα ξέρει αν έχει αποκτήσει αυτογνωσία. Και ο σοφός απάντησε. «Θα το ξέρεις γιατί θα έχεις πάψει να ρωτάς. Θα έχεις αρχίσει να νιώθεις...»

Το σκέφτηκαν, το ξανασκέφτηκαν, ...και φωτισμένοι πλέον, ... έσπευσαν να αγοράσουν γυαλιστερούς κουβάδες και πολύχρωμα σχοινιά για τα πηγάδια τους.... Μήπως και διψάσουν.

Από το βιβλίο: Οι Πρώτες Κατασκευές

Επίλογος από τον «ταξιδιώτη»

Οι μύθοι τέλος δεν έχουν. Όπως το νερό ενός ποταμού, ρέουν αδιάκοπα μέσα στον χρόνο, αλλάζοντας μορφή, επαναδιατυπώνοντας τις αλήθειες τους, προσαρμοζόμενοι σε κάθε νέα εποχή. Δεν είναι απλές αφηγήσεις του παρελθόντος· είναι ζωντανοί οργανισμοί, σμιλεμένοι από τη φαντασία και τους νόες ανθρώπων, έτοιμοι να αποκαλύψουν μυστικά σε όσους τολμήσουν να τους προσεγγίσουν με ανοιχτό νου.

Ταξίδεψα από το Χάος στην Γένεση, από την Τιτανομαχία στην επικράτηση του Δία, από την κοσμογονία στην αλληγορία. Είδα θεούς να δημιουργούνται, να δημιουργούν και να καταστρέφουν. Ήρωες να θριαμβεύουν να διαπράττουν ύβρεις, να τιμωρούνται και να αποθεώνονται. Είδα αρχέγονες δυνάμεις να συγκρούονται για την κυριαρχία του κόσμου. Όμως, πέρα από τις ιστορίες, αυτό που είδα είναι πως η αναζήτηση της γνώσης τέλος δεν έχει.

Γι αυτό αποφάσισα να συνεχίσω το ταξίδι. Επειδή ούτε και η Μυθολογία έχει τέλος. Οι μύθοι είναι πύλες που ίσως οδηγούν στην κατανόηση του κόσμου, δηλαδή της ίδιας μου της ύπαρξης.

Αν οι ταξιδιωτικές μου σημειώσεις κατάφεραν να γεννήσουν την επιθυμία να ταξιδέψεις και εσύ στους μύθους ...ο σκοπός μου έχει επιτευχθεί.

Copyright

© Tomazo (Thomas) Pagonis, 2024

imagine@thomaspagonis.com

zeus@passatempo.art

<https://passatempo.art/>

Του ιδίου

Θέατρο

- Αύριο Πάλι (υπό έκδοσιν)
- [Tomorrow Again](#)
- Η υποθερμία δεν είναι καλή δικαιολογία (υπο έκδοσιν)
- [Hypothermia is not a good excuse](#)
- [Στην Μόσχα με μπαούλο](#)
- Το Moscow ...by trunk (υπό έκδοσιν)

Μυθιστορήματα

- [Ασφυξία](#)
- Η Ξένη (υπό έκδοσιν)
- Το Γαλάζιο Τετράδιο (υπό έκδοσιν)

Μικρές Ιστορίες

- Το φέρετρο θα παραμείνει κλειστό και άλλες ιστορίες. [Ebook](#) / [Audiobook](#)

Μυθολογία

Οι Μύθοι των Ελλήνων από την Θεογονία στον Πλάτωνα: Οδύσσεια στον Ωκεανό των Αλληγοριών

- Βιβλίο 1^ο – [Οι πρώτες κατασκευές](#) (also in [English](#))
- Βιβλίο 2^ο – [Οι θεοί των ανθρώπων](#) (also in [English](#))
- Βιβλίο 3^ο – [Οι άνθρωποι των θεών](#) (also in [English](#))
- Βιβλίο 4^ο – Ταξίδι στο Ίλιον (Ιλιάδα) (υπό έκδοσιν)
- Βιβλίο 5^ο - Η επιστροφή των ηρώων. Οδύσσεια (υπό έκδοσιν)

Ναυτιλία

- [Chartering Manual by Practitioners](#)

[PassaTempo.Art - BookShelf](#)

Email: imagine@thomaspagonis.com